

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

III.

Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2020

Vypracoval: Ministerstvo pro místní rozvoj

Odbor národních a EU informačních systémů

Praha, květen 2021

Obsah

Úvod 2

1. Legislativní a nelegislativní opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek	3
2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek.....	8
2.1. <i>Velikost trhu veřejných zakázek.....</i>	<i>8</i>
2.2. <i>Údaje evidované v Informačním systému o veřejných zakázkách.....</i>	<i>11</i>
2.2.1. Statistiky zahájených, zadaných a zrušených veřejných zakázek	12
2.2.2. Struktura zakázek podle limitu	15
2.2.3. Struktura veřejných zakázek podle použitého zadávacího řízení	16
2.2.4. Intenzita konkurence na nabídkové straně	19
2.2.5. Podíl veřejných zakázek, které byly rozděleny na části.....	28
2.2.6. Hlavní zdroje financování a zakázky spolufinancované z EU.....	29
2.2.7. Zvláštní postupy v zadávacím řízení.....	30
2.3. <i>Veřejné zakázky zadávané na komoditních burzách</i>	<i>32</i>
3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních orgánů.....	34
3.1. <i>Hlavní identifikované problémy z dozorové činnosti realizované Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti veřejných zakázek</i>	<i>34</i>
3.2. <i>Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek</i>	<i>37</i>
3.3. <i>Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování ZZVZ v orgánech veřejné správy.....</i>	<i>39</i>
4. Informační systém o veřejných zakázkách.....	43
4.1. <i>Věstník veřejných zakázek</i>	<i>43</i>
Přehled zpracovatelů podkladů pro Výroční zprávu	44
Přehled použitých tabulek.....	45

Úvod

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) předkládá Výroční zprávu o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2020 v souladu s usnesením vlády ze dne 5. června 2013 č. 418, které ukládá ministru pro místní rozvoj předkládat vládě uvedenou zprávu každoročně vždy do 31. května.

V rámci kapitoly 2. popisující situaci na trhu veřejných zakázek je nutné rozlišovat celkový trh veřejných zakázek a objem nadlimitních a podlimitních veřejných zakázek. Celkový trh veřejných zakázek lze definovat jako celkový objem finančních prostředků, které zadavatelé vynaložili na nákupy či investice do služeb, dodávek či stavebních prací (tj. včetně zakázek malého rozsahu a zakázek realizovaných na základě zákonných výjimek). Nadlimitní a podlimitní veřejné zakázky jsou evidovány v Informačním systému o veřejných zakázkách (dále jen „ISVZ“). Objem zakázek evidovaných v ISVZ tvoří tu část celkového trhu, ve které musejí zadavatelé plnit uveřejňovací povinnosti, tedy zadané veřejné zakázky uveřejněné ve Věstníku veřejných zakázek.

V části týkající se zakázek evidovaných v ISVZ jsou k dispozici podrobnější informace o tom, jakým způsobem, resp. prostřednictvím kterých druhů zadávacích řízení, byly evidované finanční prostředky alokovány, který zdroj financování převládal, informace o vývoji zahájených zadávacích řízení a zadaných veřejných zakázek v průběhu roku apod.

Jsou-li ve statistické části uváděny údaje o finančních hodnotách, jedná se o hodnoty bez DPH. V případě, že některé statistiky obsahují údaje včetně DPH, je tato informace výslovně uvedena.

Součástí zprávy je také shrnutí aktivit v legislativní oblasti, v oblasti školicích aktivit, přípravy metodik a dále informace od orgánů, které mají kontrolní pravomoci v oblasti zadávání veřejných zakázek, tedy Nejvyššího kontrolního úřadu, Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a Ministerstva financí.

1. Legislativní a nelegislativní opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek

Rok 2020 byl i v oblasti zadávání veřejných zakázek, tak jako snad ve všech oblastech, poznamenán pandemií onemocnění Covid-19. Kromě pokusů o novelizaci zákona ZZVZ, které reagovaly na nouzový stav a potřebu zrychlených nákupů, byla pozornost soustředěna na hledání možných zákonných postupů, které v této složité době umožnily efektivně zadávat podle současného ZZVZ.

ZZVZ byl v roce 2020 novelizován celkem dvakrát.

První novelizace ZZVZ provedená v roce 2020 (provedená zákonem č. 527/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zákony související s přijetím zákona o evidenci skutečných majitelů a zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů) přinese úpravy v §§ 122 a 223 ZZVZ, a to s účinností od 1. 6. 2021. Změna bude spočívat v tom, že již nebude možné uzavřít smlouvu s vybraným dodavatelem, který je českou právnickou osobou, pokud nepůjde zjistit jeho skutečné majitele z evidence skutečných majitelů a zadavatel bude povinen takového vybraného dodavatele vyloučit ze zadávacího řízení. V případě zahraničních dodavatelů zůstane postup zadavatele nezměněn.

Druhá novelizace ZZVZ z roku 2020 byla provedena velmi nestandardním způsobem, a to prostřednictvím zákona č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností. Uvedená novelizace, která byla navržena prostřednictvím pozměňovacího návrhu, přinesla přitom do ZZVZ velmi zásadní změnu tím, že doplnila nový odstavec (4.) do § 6 upravujícího zásady zadávání veřejných zakázek. Změna spočívá ve stanovení povinnosti dodržovat další zásady, a to zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací, které dopadají na všechny zadavatele a všechny veřejné zakázky. Vzhledem k tomu, že novelizace neobsahovala přechodné ustanovení, tak plná účinnost ve vztahu k dodržování této nové povinnosti nastala k 1. 1. 2021 (legisvakanní lhůta přitom byla pouhý 1 týden). Konkrétně se v přidaném § 6 odst. 4 ZZVZ zadavatelům stanoví povinnost při postupu podle ZZVZ, a to při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele, za předpokladu, že to bude vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné, dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací ve smyslu ZZVZ. Svůj postup je zadavatel povinen řádně odůvodnit. Do § 28 ZZVZ, který definuje pojmy používané v ZZVZ, byly přidány definice sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací.

Na základě zákona č. 403/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony byla s účinností od 1. 1. 2021 u stavby, která je předmětem veřejné zakázky v nadlimitním režimu, zavedena povinnost pro stavebníka (v tomto případě tedy zadavatele) zajistit vedení stavebního deníku v elektronické formě. Na základě přechodného ustanovení se tato povinnost použije, je-li zadávací řízení zahájeno po dni nabytí účinnosti zákona, který tuto povinnost zavedl (tedy po 1. 1. 2021).

Od 1. 1. 2020 došlo na základě nařízení vlády č. 335/2019 Sb., kterým bylo novelizováno nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek ke snížení výše všech limitů stanovených pro účely zadávání veřejných zakázek.

Návrh technické novely ZZVZ, na jehož přípravě začalo MMR pracovat již v roce 2019, prošel v únoru 2020 meziresortním připomínkovým řízením. K návrhu bylo uplatněno celkem 761 připomínek, z toho 349 bylo označeno jako zásadní. Od přijetí ZZVZ nejrozsáhlejší technická novela má za cíl zpřesnit ustanovení, u kterých dochází k výkladovým či aplikačním problémům, opravit zjištěné nedostatky v transpozici evropských směrnic a odstranit naopak některá nedůvodná zpřísnění oproti evropským směrnicím. Návrh technické novely ZZVZ byl vládě předložen bez rozporu dne 27. 8. 2020. V září a říjnu byl návrh projednáván Legislativní radou vlády. Dne 16. 11. 2020 byl návrh schválen Vládou ČR a dne 30. 11. 2020 byl zaevidován Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky (dále jen „PSP ČR“) číslo sněmovního tisku 1099. V současné době klade MMR velký důraz na včasné projednání a přijetí této novely, avšak z důvodu pandemie onemocnění Covid-19 a blížícího se konce funkčního období PSP ČR je její přijetí ohroženo. Odbornou veřejností je přitom návrh této novely považován za velmi přínosný, což zdůrazňuje např. Asociace pro veřejné zakázky z.s.

Za účelem transpozice v roce 2019 novelizované směrnice 2009/33/EU o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel (dále jen „novelizovaná směrnice o podpoře čistých vozidel“) připravilo MMR návrh speciálního implementačního zákona (zákon o podpoře nízkoemisních vozidel prostřednictvím zadávání veřejných zakázek a veřejných služeb v přepravě cestujících). Zákon stanoví povinnost dodržení určených minimálních podílů nízkoemisních vozidel a vozidel s nulovými emisemi při zadávání nadlimitních veřejných zakázek na pořízení silničních vozidel, nadlimitních veřejných zakázek na vybrané služby poskytované prostřednictvím silničního vozidla a při pořizování veřejných služeb v přepravě cestujících (rovněž při překročení určité prahové hodnoty těchto pořizovaných služeb). Tyto podíly budou muset být dosaženy ve stanovených časových obdobích (od nabytí účinnosti zákona do 31. prosince 2025 a od 1. ledna 2026 do 31. prosince 2030).

Minimální podíly nízkoemisních vozidel budou následující:

	Od účinnosti zákona do 31. 12. 2025	Od 1. 1. 2026 do 31. 12. 2030
Osobní a lehká užitková vozidla	29,7 %	29,7 %
Nákladní automobily	9 %	11 %
Autobusy	41 %	60 %

Poloviny z těchto minimálních podílů pro autobusy bude muset být dosaženo prostřednictvím vozidel s nulovými emisemi.

V březnu 2020 prošel návrh zákona meziresortním připomínkovým řízením. K návrhu bylo uplatněno celkem 187 připomínek, z toho 105 bylo označeno jako zásadní. Dne 21. 9. 2020 byl návrh zákona postoupen Vládě ČR a v říjnu a listopadu byl projednáván Legislativní radou vlády. Vláda ČR schválila návrh zákona dne 21. 12. 2020 a dne 5. 1. 2021 byl zaevidován v PSP ČR číslo sněmovního tisku 1121. Z důvodu závazku vyplývajícího České republice z novelizované směrnice o podpoře čistých vozidel je velmi důležité, aby PSP ČR stihla projednat návrh tohoto implementačního právního předpisu včas tak, aby vstoupil v účinnost 2. 8. 2021. Ke stejnému datu by pak bylo zrušeno nařízení vlády č. 173/2016 Sb., o stanovení závazných zadávacích podmínek pro veřejné zakázky na pořízení silničních vozidel.

Na evropské úrovni se v roce 2020 pokračovalo v projednávání návrhu nařízení, které by zavedlo Mezinárodní nástroj pro zadávání veřejných zakázek (řešící přístup zboží a služeb třetích zemí na vnitřní trh EU s veřejnými zakázkami a postupy podporující jednání o přístupu zboží a služeb z EU k veřejným zakázkám ve třetích zemích). Jednání o návrhu v současné době (duben 2021) pokračují, přičemž je kladen důraz na rychlé přijetí tohoto nástroje, a to i vzhledem ke krizi způsobené pandemií onemocnění Covid-19. Jednání o konkrétní podobě mezinárodního nástroje stále probíhají, lze však shrnout, že tento nástroj by znamenal, že v případě, že bude ze strany Evropské komise vydané opatření vůči třetí zemi, tak se budou zadavatelé z EU muset řídit tímto opatřením a dle konkrétní podoby tohoto opatření buď vylučovat dodavatele původem z této třetí země, nebo jim upravovat nabídkovou cenu (aby došlo k jejich znevýhodnění pro účely hodnocení) a vždy též dávat vybranému dodavateli smluvní závazek, aby nevyužíval z více než 50 % zboží a služby či poddodávky z dané třetí země. Uvedená povinnost by se týkala pouze veřejných zakázek s předpokládanou hodnotou překračující speciálně stanovenou prahovou hodnotu.

V rámci podpory při zadávání veřejných zakázek MMR v roce 2020 pokračovalo ve svých zavedených aktivitách v oblasti metodické a vzdělávací. Metodiky k aplikaci ZZVZ, které MMR průběžně aktualizuje a doplňuje, jsou rozděleny na procesní, formální, speciální, oborové/odborné, obecné a metodiky k uveřejňování. MMR také

uveřejňuje celou řadu metodických stanovisek reagujících na aktuální výkladové problémy ZZVZ.

MMR dále spolupracovalo v rámci dlouhodobého vládního úkolu s Ministerstvem průmyslu a obchodu na metodice postupného zavádění koncepce Building Information Modelling (BIM) v ČR. Dále MMR spolupracovalo s Českou komorou architektů na odborných metodikách k zadávání v oblasti architektonických služeb, obdobně také s Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. MMR rovněž připravilo novou metodiku veřejných zakázek malého rozsahu.

V průběhu roku 2020 byla velká část metodické podpory věnována zadávání v nouzovém stavu a záležitostem souvisejícím s náhle vzniklou situací související se šířením onemocnění Covid19.

V roce 2020 byly uveřejněny odborné metodiky a metodická stanoviska k řadě oblastí, například:

- Zkrácení zadávacího řízení
- Podmínky pro uzavření smlouvy
- Využívání ústní online elektronické komunikace v zadávacím řízení
- Stanovisko ÚOHS k možným změnám závazků smluv v době koronavirové nákazy
- Informace ÚOHS k možnosti nákupu i bez zadávacího řízení
- SDĚLENÍ KOMISE Pokyny Evropské komise k používání rámce pro zadávání veřejných zakázek v mimořádné situaci související s krizí COVID-19 (2020/C 108 I/01)
- Metodika zadávání projektových prací pro zadávání zakázek malého rozsahu.

Expertní skupina Ministerstva pro místní rozvoj pro oblast veřejných zakázek jednala v roce 2020 dvakrát, a to distančně a vydala dvě stanoviska:

- Stanovisko k právním otázkám spojeným se zavedením nových zásad zadávání veřejných zakázek a
- Stanovisko k aplikaci nařízení vlády č. 173/2016 Sb., o stanovení závazných zadávacích podmínek pro veřejné zakázky na pořízení silničních vozidel ve vztahu k plnému zavedení nové metodiky měření spotřeby pohonných hmot (WLTP) od 1. 1. 2021.

Metodiky včetně výkladových stanovisek jsou dostupné na Portálu o veřejných zakázkách (www.portal-vz.cz).

MMR v souvislosti s přijetím ZZVZ zavedlo od října 2016 intenzivní vzdělávací program pro veřejné zakázky určený nejen zadavatelům, ale i dodavatelům a např. i osobám, které kontrolují zadávání veřejných zakázek, který je z důvodů co největší využitelnosti cílen i na praktickou stránku zadávání veřejných zakázek a je rozlišen podle míry zkušeností jeho adresátů na semináře určené pro začátečníky a pro zkušené zadavatele. Zaměřuje se vždy na konkrétní oblast úpravy v ZZVZ, zahrnuty jsou ale i specializované semináře zaměřené tematicky, popřípadě semináře reagující na aktuální situaci v oblasti veřejných zakázek.

V roce 2020 bylo v Praze organizováno celkem přes 35 interních školení (v Akademii veřejného investování MMR), na kterých bylo proškoleno přibližně 1500 účastníků. V roce 2020 došlo vzhledem k pandemii onemocnění Covid-19 k přerušení a výpadku naplánovaného programu školení z důvodů vyhlášení nouzového stavu a povinné karantény obyvatel ČR. MMR začalo za této situace školit formou online webinářů. Z celkového počtu 35 školení proběhlo pouze 10 školení prezenční formou, ostatní školení proběhla online formou. Pracovníci odboru práva veřejných zakázek a koncesí MMR se zúčastňují i řady dalších akcí (semináře, konference), které jsou pořádány jinými subjekty než MMR a které jsou zaměřeny na zadávání veřejných zakázek jako přispívající lektoři nebo jako experti odborných panelů k problematice veřejných zakázek. V souvislosti s aktuálními omezujícími nařízeními probíhala spolupráce ve většině případů také formou online účasti.

V prosinci 2020 byla realizována celodenní online konference „Den s veřejnými zakázkami“ pro širokou odbornou veřejnost, věnovaná řadě aktuálních témat z oblasti zadávání veřejných zakázek.

Za účelem poskytnutí metodické podpory k ZZVZ jsou zřízeny e-mailová adresa a infolinka pro kladení dotazů. Často kladené dotazy jsou uveřejněny na Portálu o veřejných zakázkách (www.portal-vz.cz).

2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek

Následující podkapitoly se zabývají popisem velikosti a struktury trhu veřejných zakázek v České republice, k čemuž je využit soubor vybraných indikátorů kalkulovaných na základě údajů z ISVZ i dalších veřejně dostupných zdrojů (např. informační portál Monitor atd.). Větší prostor je věnován trhu veřejných zadavatelů, neboť jejich podíl na celkovém objemu veřejných zakázek je dominantní. Sektoroví zadavatelé, jak jsou dále v textu označováni zadavatelé zadávající sektorovou zakázku, jsou v první řadě podnikatelé, kteří nehopodaří s veřejnými prostředky (pokud současně nezadávají zakázku dominantně financovanou z veřejných rozpočtů).

2.1. Velikost trhu veřejných zakázek

Údaje o trhu veřejných zakázek za rok 2020 byly stejně jako v letech předchozích získány na základě analýzy vývoje relevantních makroekonomických ukazatelů a rozboru údajů o výdajích z veřejných rozpočtů a datech obsažených v ISVZ. Presentované údaje zahrnují vedle zakázek evidovaných v ISVZ rovněž veřejné zakázky malého rozsahu a veřejné zakázky zadávané v režimu výjimek dle § 29 a § 30 ZZVZ. Velikost trhu veřejných zakázek tedy představuje celkový objem finančních prostředků, které zadavatelé vynaložili na nákupy či investice do služeb, dodávek či stavebních prací. Trh veřejných zakázek je tvořen jak veřejnými¹, tak sektorovými² zadavateli. Pro lepší porovnatelnost údajů o velikosti trhu veřejných zakázek a finančních prostředcích evidovaných v ISVZ byla v této a následující podkapitole hodnota finančních prostředků v ISVZ navýšena o efektivní sazbu DPH³.

Ačkoliv byl ekonomický vývoj České republiky v roce 2020 negativně poznamenán epidemií COVID-19, což vedlo k meziročnímu poklesu ekonomiky o 5,6 %, samotný rozsah trhu veřejných zakázek významně zasažen nebyl. Oproti roku 2019 došlo k jeho nárůstu o 38 mld. Kč (tj. o 5,5 %). Trh rostl jak u veřejných zadavatelů (o 29 mld. Kč), tak u zadavatelů sektorových (o 9 mld. Kč). Růst veřejných zakázek veřejných zadavatelů byl důsledkem dalšího uvolnění fiskální politiky a nebyl nijak výrazně ovlivněn ekonomickými problémy spojenými s epidemií COVID-19. Jedná se zřejmě o důsledek faktu, že výdaje na nákupy od externích subjektů byly ve veřejných

¹ Veřejný zadavatel je definován v § 4 ZZVZ jako Česká republika, státní příspěvková organizace, Česká národní banka, územní samosprávné celky nebo příspěvková organizace, u níž funkci zřizovatele vykonává územní samosprávný celek, a jiná právnická osoba definovaná zákonem. Pro účely statistik jsou jako veřejní zadavatelé označeni i zadavatelé zadávající zakázku dominantně financovanou z veřejných rozpočtů.

² Jedná se o zadavatele zadávající sektorovou veřejnou zakázku dle § 151 ZZVZ

³ Efektivní sazba DPH pro veřejné zadavatele je počítána jako 3/4 základní sazby DPH a 1/4 průměru snížených sazeb DPH v daném roce. Pro sektorové zadavatele efektivní sazba DPH odpovídá základní sazbě DPH.

rozpočtech naplánovány na podzim roku 2019, tedy ještě v situaci, kdy žádná epidemie v České republice nebyla a ani nebyla předpokládána. Růst trhu veřejných zakázek veřejných zadavatelů probíhal jak u investičních, tak i neinvestičních zakázek. V prvním případě se to na makroekonomické úrovni projevilo pokračujícím nárůstem tvorby hrubého fixního kapitálu sektoru vládních institucí o 15 mld. Kč.

Jak již bylo uvedeno, růst zaznamenaly také veřejné zakázky sektorových zadavatelů, a to meziročně o 9 mld. Kč. Data za předchozí roky však ukazují, že velikost trhu veřejných zakázek těchto zadavatelů je daleko více rozkolísána, než je tomu u zadavatelů veřejných.

Ve vztahu k HDP rozsah trhu poměrně výrazně meziročně vzrostl a to o 0,87 procentního bodu na 12,65 %, což je ve srovnání s desetiletým průměrem (2010-2019), který činí 12,49 %, mírně nadprůměrná hodnota. Růst podílu trhu veřejných zakázek na HDP byl způsoben jednak celkovým nárůstem trhu a jednak poklesem nominální hodnoty HDP.

Pro rok 2021 lze odhadnout pokračování růstu trhu veřejných zakázek v důsledku dalšího uvolňování fiskální politiky a zejména pak vyšší očekávané úrovni veřejných investic (Fiskální výhled Ministerstva financí z ledna 2021 předpokládá meziroční nárůst hrubé tvorby fixního kapitálu o 33 mld. Kč). Také rozsah zadaných zakázek dle ISVZ v roce 2020 oproti roku předchozímu narostl, což ukazuje na další růst trhu veřejných zakázek. Celkový výsledek však může být samozřejmě ovlivněn délkou restriktivních opatření, která českou ekonomiku velmi výrazně omezovala v prvním čtvrtletí. Rizikem je i nadále možnost výpadku produkčních kapacit na straně dodavatelů, zejména pokud by byly jejich zaměstnanci zasaženi nákazou, což by mohlo vést ke zpomalování realizace zejména velkých investičních projektů.

Z hlediska ukazatele podílu na HDP lze očekávat jeho mírný nárůst, a to z důvodu vyšší dynamiky evidovaných veřejných zakázek v ISVZ v roce 2020 ve srovnání s očekávaným tempem růstu nominálního HDP. Také objem evidovaných veřejných zakázek v ISVZ za první čtvrtletí letošního roku neukazuje na významnější zpomalování.

Tabulka 1 Základní údaje o trhu veřejných zakázek (VZ) v letech 2015 – 2020

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
HDP v mld. Kč (běžné ceny)	4 625	4 797	5 111	5 410	5 749	5 652
Celkové výdaje sektoru vládních institucí v mld. Kč	1 940	1 907	1 992	2 196	2 375	2 679
z toho tvorba hrubého fixního kapitálu v mld. Kč	236	155	171	224	252	267
Fiskální úsilí v mld. Kč	4,6	72,0	-15,3	-48,7	-51,7	-50,9
Trh veřejných zakázek v mld. Kč	583	473	539	629	677	715
- veřejní zadavatelé	500	420	445	523	572	601
- sektoroví zadavatelé	83	53	94	106	105	114
Podíl trhu VZ na HDP (v %)	12,60	9,86	10,55	11,63	11,78	12,65
Evidováno v ISVZ v mld. Kč	317	280	401	581	405	454
Podíl VZ evidovaných v ISVZ na trhu VZ (v %)	54,37	59,20	74,40	92,37	59,82	63,50

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - leden 2021, Fiskální výhled - leden 2021, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval doc. Ing. Leoš Vítek, Ph.D. VŠE Praha.

Pozn.: * V případě roku 2020 se jedná o odhad na základě dostupných údajů (stav k 11. 4. 2021).
Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

Tabulka 2 Podíl prostředků alokovaných veřejnými a sektorovými zadavateli na celkové velikosti trhu veřejných zakázek

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Veřejní zadavatelé (mld. Kč)	500	420	445	523	572	601
v % HDP	10,81	8,76	8,71	9,67	9,95	10,63
Sektoroví zadavatelé (mld. Kč)	83	53	94	106	105	114
v % HDP	1,79	1,10	1,84	1,96	1,83	2,02
Trh VZ celkem (mld. Kč)	583	473	539	629	677	715
v % HDP	12,60	9,86	10,55	11,63	11,78	12,65
HDP, běžné ceny (mld. Kč)	4 625	4 797	5 111	5 410	5 749	5 652

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - leden 2021, Fiskální výhled - leden 2021, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval doc. Ing. Leoš Vítek, Ph.D. VŠE Praha.

Pozn.: V hodnotách jsou zahrnuty i údaje o VZMR a výjimkách definovaných zákonem.

* V případě roku 2020 se jedná o odhad na základě dostupných údajů (stav k 11.4. 2021).
Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

Pro úplnost je nutné uvést, že údaje za rok 2020 byly vypočítány z dat dostupných k 11. 4. 2021. V budoucnu lze očekávat jejich zpřesnění v návaznosti na dostupnost přesnějších údajů například o hospodaření zdravotních pojišťoven nebo hospodaření akciových společností a dalších podniků, které spadají do kategorie veřejných zadavatelů.

2.2. Údaje evidované v Informačním systému o veřejných zakázkách

V ISVZ jsou evidovány pouze ty veřejné zakázky, u kterých zákon ukládá zadavateli povinnost uveřejňovat základní informace prostřednictvím stanovených formulářů ve Věstníku veřejných zakázek. Za správnost údajů uvedených ve formulářích zodpovídá vždy zadavatel. MMR provádí u zakázek evidovaných v ISVZ ruční opravy cen (z ceny uvedené v Kč vč. DPH nebo v cizí měně na cenu v Kč bez DPH) a doplňuje údaje o zadavatelích a dodavatelích (zejména chybějící IČO).

V roce 2020 došlo k meziročnímu nárůstu hodnoty zadaných zakázek evidovaných v ISVZ o 41 mld. Kč bez DPH. Zde je nutné uvést, že hodnota evidovaných zakázek je určitým předstihovým indikátorem vývoje trhu veřejných zakázek v dalších letech. Příkladem může být pokles evidovaných zakázek v roce 2015, který indikoval redukcí trhu veřejných zakázek v roce 2016, nebo nárůsty v letech 2017 a 2018, které se projevíly zvětšením trhu veřejných zakázek v letech 2018 a 2019. Lze tedy očekávat, že trh veřejných zakázek v roce 2021 bude v absolutní hodnotě významně vyšší než v roce předešlém.

Z hlediska poměru zakázek evidovaných v ISVZ na celkovém trhu se v roce 2020 hodnota pohybuje na úrovni 63,5 %, což je mírně pod dlouhodobým průměrem, který za posledních deset let činí 64,9 %. Pokud ale tento průměr očistíme o atypicky vysokou hodnotu z roku 2018 (čímž by jeho hodnota klesla na 62,2 %), pak by se jednalo o podíl nadprůměrný.

Tabulka 3 Podíl objemu finančních prostředků VZ evidovaných ISVZ na celkovém trhu veřejných zakázek

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020*
Trh veřejných zakázek (mld. Kč)	583	473	539	629	677	715
Evidováno v IS VZ (mld. Kč)	317	280	401	581	405	454
Podíl (%)	54,37	59,20	74,40	92,37	59,82	63,50

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - leden 2021, Fiskální výhled - leden 2021, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval doc. Ing. Leoš Vítek, Ph.D. VŠE Praha. Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 11. 4. 2021

Pozn.: Údaje za roky 2018 a 2019 byly zpřesněny.

* V případě roku 2020 se jedná o odhad velikosti trhu veřejných zakázek na základě dostupných údajů (stav k 11. 4. 2021).

Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

V následujících kapitolách uvádíme statistiky, které se věnují struktuře té části trhu veřejných zakázek, která je evidována v ISVZ, konkrétně ve Věstníku veřejných zakázek.

2.2.1. Statistiky zahájených, zadaných a zrušených veřejných zakázek

Tato kapitola je věnována zahájeným zadávacím řízením, zadaným veřejným zakázkám a zrušeným zadávacím řízením uveřejněným prostřednictvím příslušných formulářů ve Věstníku veřejných zakázek (dále jen „Věstník“), které jsou evidovány v ISVZ.

Níže uvedené statistiky je ovšem nutné interpretovat s ohledem na skutečnost, že ne všechny veřejné zakázky v režimu zákona jsou povinně zahajovány odesláním oznámení do Věstníku. Například zjednodušené podlimitní řízení (dále jen „ZPŘ“) je dle ZZVZ zahajováno uveřejněním výzvy na profilu zadavatele s tím, že pokud zadavatel hodlá současně poslat výzvu i přímo vybraným dodavatelům, musí jich být alespoň 5. Pokud je pak veřejná zakázka v ZPŘ zadána, je uveřejněno oznámení o zadání ve Věstníku. V případě jednacího řízení bez uveřejnění (dále jen „JŘBU“) lze zadávací řízení zahájit odesláním výzvy k jednání, výzvy k podání nabídek nebo zahájením jednání s dodavatelem, zadání veřejné zakázky je však již povinně oznamováno ve Věstníku. Z tohoto důvodu je u zakázek evidovaných ve Věstníku počet zadaných zakázek vyšší než počet zahájených zadávacích řízení.

Zahájená zadávací řízení

V roce 2020 bylo v ISVZ evidováno celkem 7 990 zahájených zadávacích řízení, což představuje pokles o 302 zadávacích řízení oproti roku 2019, kdy bylo evidováno 8 292 zahájených zadávacích řízení. V průběhu roku 2020 bylo nejvíce zadávacích řízení (celkem 44 % z celkového počtu) zahajováno od června do září a v prosinci.

Tabulka 4 Zadávací řízení (ZŘ) zahájená v roce 2020

Přehled po měsících			Přehled po kvartálech		
Měsíc	Počet ZŘ	v % z celého roku	Kvartál	Počet ZŘ	v % z celého roku
Leden	628	7,9 %	1.	1934	24,2 %
Únor	652	8,2 %			
Březen	654	8,2 %			
Duben	645	8,1 %	2.	2039	25,5 %
Květen	639	8,0 %			
Červen	755	9,4 %			
Červenec	700	8,8 %	3.	2056	25,7 %
Srpen	690	8,6 %			
Září	666	8,3 %			
Říjen	651	8,1 %	4.	1961	24,5 %
Listopad	599	7,5 %			
Prosinec	711	8,9 %			
Celkem 2020	7 990	100,0%	Celkem	7 990	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Zadané veřejné zakázky

V roce 2020 byly v ISVZ evidovány zadané zakázky o celkové hodnotě 457 mld. Kč, což je růst o 55 mld. Kč oproti roku 2019, kdy hodnota zadaných zakázek činila 402 mld. Kč. Počet zadaných zakázek meziročně také vzrostl o 144 (z 13 508 v roce 2019 na 13 652 v roce 2020).

Tabulka 5 Veřejné zakázky zadané v roce 2020

Přehled po měsících					Přehled po kvartálech				
Měsíc	Hodnota VZ bez DPH (mld. Kč)	Fin. objem v %	Počet VZ	Podíl VZ v %	Kvartál	Hodnota VZ bez DPH (mld. Kč)	Fin. objem v %	Počet VZ	Podíl VZ v %
Leden	58		1 040		1.	119		3 159	
Únor	29		1 039						
Březen	31		1 161						
Duben	29		1 150		2.	95		3 553	
Květen	37		1 186						
Červen	29		1 285						
Červenec	23		1 330		3.	93		3 725	
Srpen	31		1 178						
září	39		1 273						
Říjen	34		1 247		4.	151		3 412	
Listopad	58		1 104						
Prosinec	59		1 142						

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Zrušená zadávací řízení

U celkového počtu zrušených zadávacích řízení byl zaznamenán pokles, neboť celkový počet zrušených zadávacích řízení byl v roce 2020 3 133 oproti tomu v roce 2019 2 532.

Tabulka 6 Počet uveřejněných platných formulářů, jimiž bylo zrušeno zadávací řízení za rok 2020

Druh zadavatele	Počet rušících formulářů
Veřejný	2 365
Sektorový	167
Celkem	2 532

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 5. 2021

Tabulka 7 Počet uveřejněných platných formulářů, jimiž bylo zrušeno zadávací řízení za rok 2019

Druh zadavatele	Počet rušících formulářů
Veřejný	2 967
Sektorový	166
Celkem	3 133

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 5. 2021

2.2.2. Struktura zakázek podle limitu

Rozložení zadaných veřejných zakázek evidovaných v ISVZ a uveřejněných ve Věstníku podle limitu nevykázalo mezi roky 2019 a 2020 výraznější změny. Z hlediska počtu jsou i nadále dominantní zakázky podlimitní (48 %), avšak z hlediska objemu jednoznačně nadlimitní (76 %). Téměř 1 % evidovaných zakázek co do počtu tvoří zakázky malého rozsahu, o nichž zadavatelé informují dobrovolně prostřednictvím národních formulářů ve Věstníku.

Tabulka 8 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2020

Limit VZ	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mlrd. Kč	Podíl na hodnotě v %
Nadlimitní	6 267	45,9 %	345	75,5 %
Podlimitní	6 612	48,4 %	77	16,8 %
VZMR	81	0,6 %	3,39	0,7 %
Neuvedeno	692	5 %	31,8	7 %
Celkem	13 652	100,0 %	457	100,0 %

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.
V případě položky „Neuvedeno“ se jedná se o veřejné zakázky, u nichž zadavatel v příslušném formuláři (resp. žádosti) neoznačil typ dle limitu.

Tabulka 9 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2019

Limit VZ	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Nadlimitní	6 194	45,9 %	296	73,7 %
Podlimitní	6 384	47,3 %	74,6	18,6 %
VZMR	118	0,9 %	2,52	0,6
Neuvedeno	812	6 %	28,8	7,2 %
Celkem	13 508	100,0 %	402	100,0 %

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.
V případě položky „Neuvedeno“ se jedná se o veřejné zakázky, u nichž zadavatel v příslušném formuláři (resp. žádosti) neoznačil typ dle limitu.

2.2.3. Struktura veřejných zakázek podle použitého zadávacího řízení

Fungování trhu veřejných zakázek je významně ovlivňováno zastoupením jednotlivých druhů zadávacích řízení, přičemž jako žádoucí se jeví co nejvyšší využití otevřených řízení, která umožňují maximálně využít konkurenční boj dodavatelů ve prospěch zadavatele.

Následující tabulka 11 ukazuje strukturu veřejných zakázek podle druhů zadávacích řízení evidovaných v ISVZ v roce 2020 dle druhu zadavatele. V případě veřejných zadavatelů nadále sledujeme pozitivní trendy. Podíl otevřených řízení na celkové hodnotě veřejných zakázek evidovaných v ISVZ meziročně vzrostl (62 % v roce 2019, 68 % v roce 2020). Pokles podílu na celkové hodnotě zadaných zakázek v roce 2020 pozorujeme u zjednodušeného podlimitního řízení (13 %) a jednacího řízení s uveřejněním (1 %). Objem zakázek v JŘBU nepřekročil 5 %. Ostatní druhy zadávacích řízení zůstávají v případě veřejných zadavatelů marginální, pouze u užšího řízení byl sledován meziroční růst hodnoty zadaných zakázek z 36 na 43 mld. Kč.

V případě sektorových zadavatelů můžeme pozorovat změnu oproti předchozímu roku. V roce 2020 došlo k snížení podílů JŘBU na základě počtu veřejných zakázek a naopak ke zvýšení podílu jednacího řízení s uveřejněním na celkovém počtu veřejných zakázek. Z hlediska finančního objemu se v roce 2020 zvýšil podíl otevřeného řízení a užšího řízení na úkor jednacího řízení s uveřejněním. Objem zakázek v JŘBU klesl na 8 %.

Tabulka 10 Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení
za rok 2020

Druh zadávacího řízení	Veřejní zadavatelé				Sektoroví zadavatelé			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Otevřené řízení	5 621	43,0 %	225	67,6 %	330	59,4 %	63,4	53,8 %
Zjednodušené podlimitní řízení	5 525	42,3 %	44,5	13,3 %	0	0	0	0
Jednací řízení bez uveřejnění	742	5,7 %	17	5,1 %	84	15,1 %	8,37	7,1 %
Užší řízení	1 115	8,5 %	43,4	13,0 %	30	5,4 %	14	11,9 %
Jednací řízení s uveřejněním	37	0,3 %	2,51	0,8 %	112	20,1 %	32	27,1 %
Řízení se soutěžním dialogem	16	0,1%	0,27	0,1 %	0	0	0	0
Řízení o inovačním partnerství	5	0,0%	0,07	0,0 %	0	0	0	0
Řízení pro zadání VZ ve zjednodušeném režimu	8	0,1 %	0,15	0,0 %	0	0	0	0
Celkem	13 069	100,0 %	333	100,0 %	556	100,0 %	118	100,0 %

Druh zadávacího řízení	Koncese			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Koncesní řízení	23	85,2	4,97	78,1 %
Řízení pro zadání VZ ve zjednodušeném režimu	4	14,8 %	1,39	21,9 %
Celkem	27	100,0 %	6,36	100,0 %

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 11 Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení
za rok 2019

Druh zadávacího řízení	Veřejní zadavatelé				Sektoroví zadavatelé			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Otevřené řízení	5 933	45,8 %	179	62,0 %	294	55,9 %	53,2	49,7 %
Zjednodušené podlimitní řízení	5 237	40,4 %	40,8	14,1 %	0	0	0	0
Jednací řízení bez uveřejnění	799	6,2 %	18,4	6,4 %	116	22,1 %	15,2	14,2 %
Užší řízení	910	7,0 %	35,9	12,4 %	10	1,9 %	1,14	1,1 %
Jednací řízení s uveřejněním	54	0,4 %	14,3	4,9 %	106	20,2 %	37,5	35,0 %
Řízení se soutěžním dialogem	14	0,1 %	0,3	0,1 %	0	0	0	0
Řízení o inovačním partnerství	6	0,0 %	0,08	0,0 %	0	0	0	0
Řízení pro zadání VZ ve zjednodušeném režimu	6	0,0 %	0,04	0,0 %	0	0	0	0
Celkem	12 959	100,0 %	289	100,0 %	526	100,0 %	107	100,0 %

Druh zadávacího řízení	Koncese			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Koncesní řízení	21	91,3 %	5,6	86,9 %
Řízení pro zadání VZ ve zjednodušeném režimu	2	8,7 %	0,84	13,1 %
Celkem	23	100,0 %	6,45	100,0 %

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.4. Intenzita konkurence na nabídkové straně

Jedním ze základních předpokladů efektivního fungování trhu veřejných zakázek je dostatečná míra konkurence na nabídkové straně, kterou lze vyjádřit průměrným počtem nabídek podaných do zadávacích řízení. Dostatečný počet nabídek umožňuje zadavateli v důsledku existence konkurenčního efektu (nepřímo úměrný vztah mezi počtem podaných nabídek a vysoutěženou cenou) lépe naplňovat principy hospodárnosti a efektivnosti.

Ukazatel průměrného počtu podaných nabídek u zadaných zakázek veřejných zadavatelů v roce 2020 meziročně vzrostl na hodnotu 3,29, což se oproti roku 2019 (2,91) dá počítat jako mírný růst. I přes vysoký podíl transparentních druhů zadávacích řízení se ovšem stále nedaří zintenzivnit konkurenci na straně nabídky.

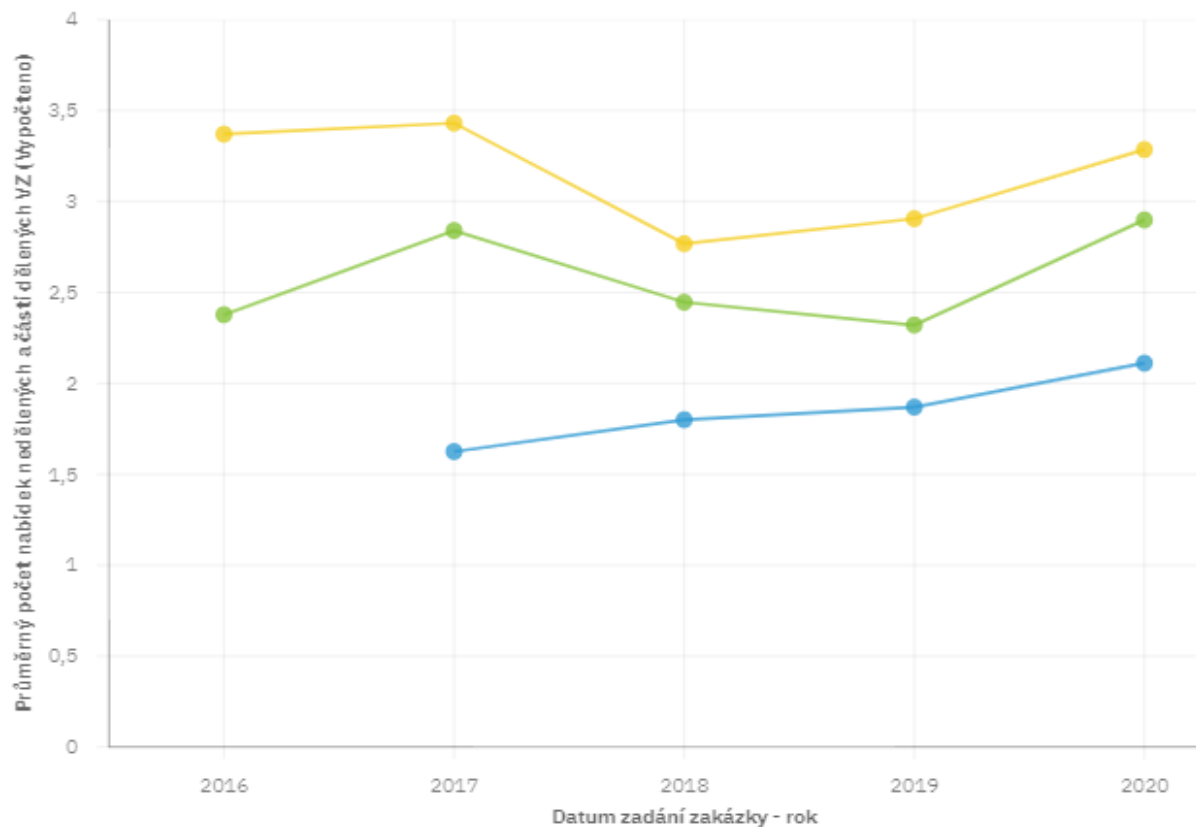
Průměrný počet nabídek u sektorových zadavatelů se v roce 2020 také zvýšil na hodnotou 2,9, což se dá považovat za růst oproti roku 2019 (2,32).

Graf 1 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) v letech 2016 – 2020

Vývoj průměrného počtu nabídek v letech

Typ zakázky

Koncese Sektorová Veřejná

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 5. 2021

Naopak u průměrného počtu nabídek u veřejných zadavatelů lze sledovat mírný nárůst u služeb (z 2,98 na 3,14) a dodávek (z 2,3 na 2,44). Stavební práce mají prudký nárůst (ze 4,16 na 4,94).

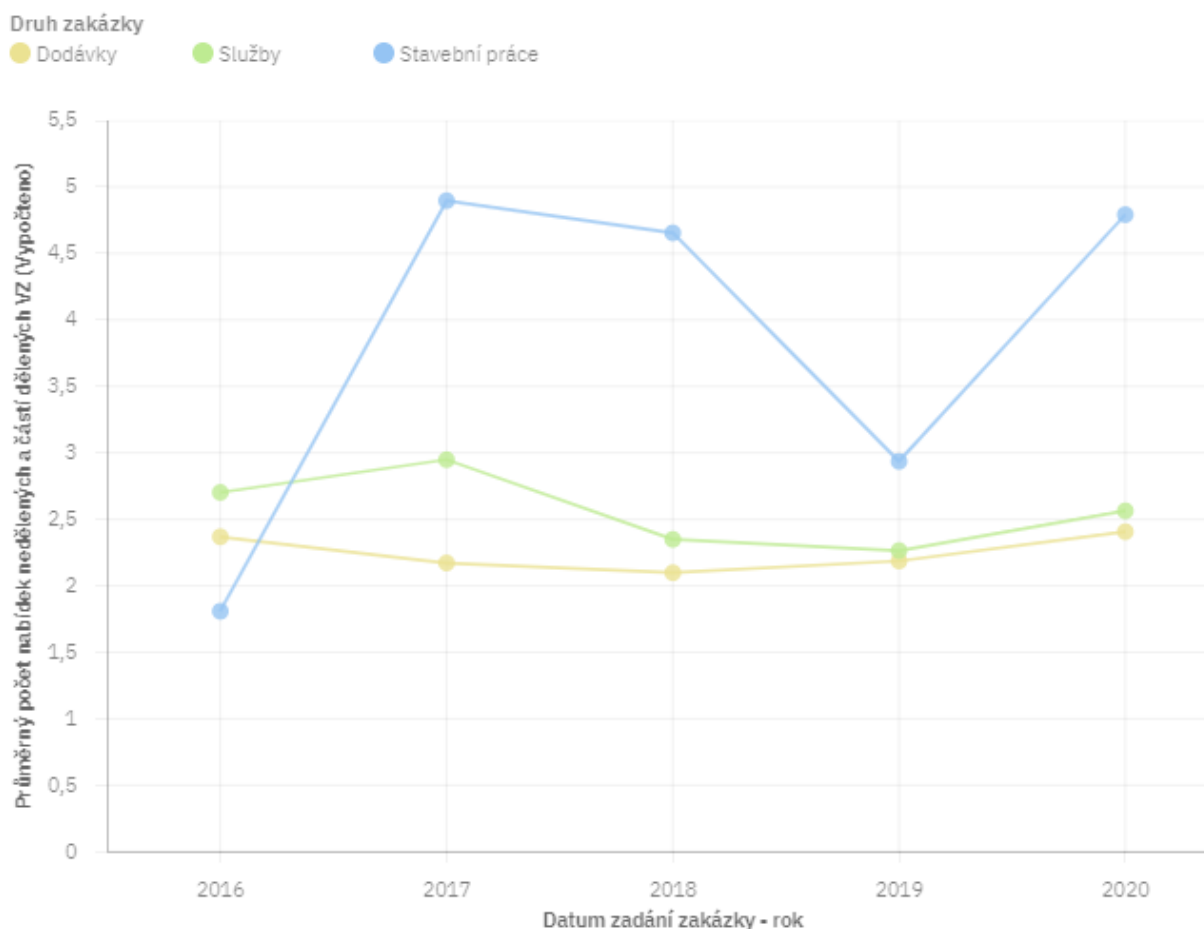
Graf 2 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) dle druhu VZ v letech 2016 - 2020 – Veřejný zadavatel

Vývoj průměrného počtu nabídek - veřejný zadavatel

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 5. 2021

V případě sektorových zadavatelů došlo meziročně k výraznému růstu průměrného počtu nabídek u stavebních prací (z 2,94 nabídek v roce 2019 na 4,79 v roce 2020). U dodávek a služeb byl také zaznamenán mírný růst.

Graf 3 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) dle druhu VZ v letech 2016 - 2020 – Sektorový zadavatel**Vývoj průměrného počtu nabídek - sektor. zadavatel**

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 5. 2021

Intenzitu konkurence lze vyhodnotit také prostřednictvím distribuce počtu nabídek ve sledovaném souboru zadávacích řízení, což je pro veřejné zadavatele zachyceno v následujících histogramech, které porovnávají vývoj v absolutních i relativních hodnotách. Aby bylo možné lépe vystihnout trendy v této oblasti, uvádíme v grafech 4 – 9 údaje od roku 2016.

V případě stavebních zakázek došlo k opětovnému zlepšení situace, jelikož podíl zakázek zadaných pouze na základě jedné nabídky již třetím rokem meziročně klesl z 12 % na 9 %.

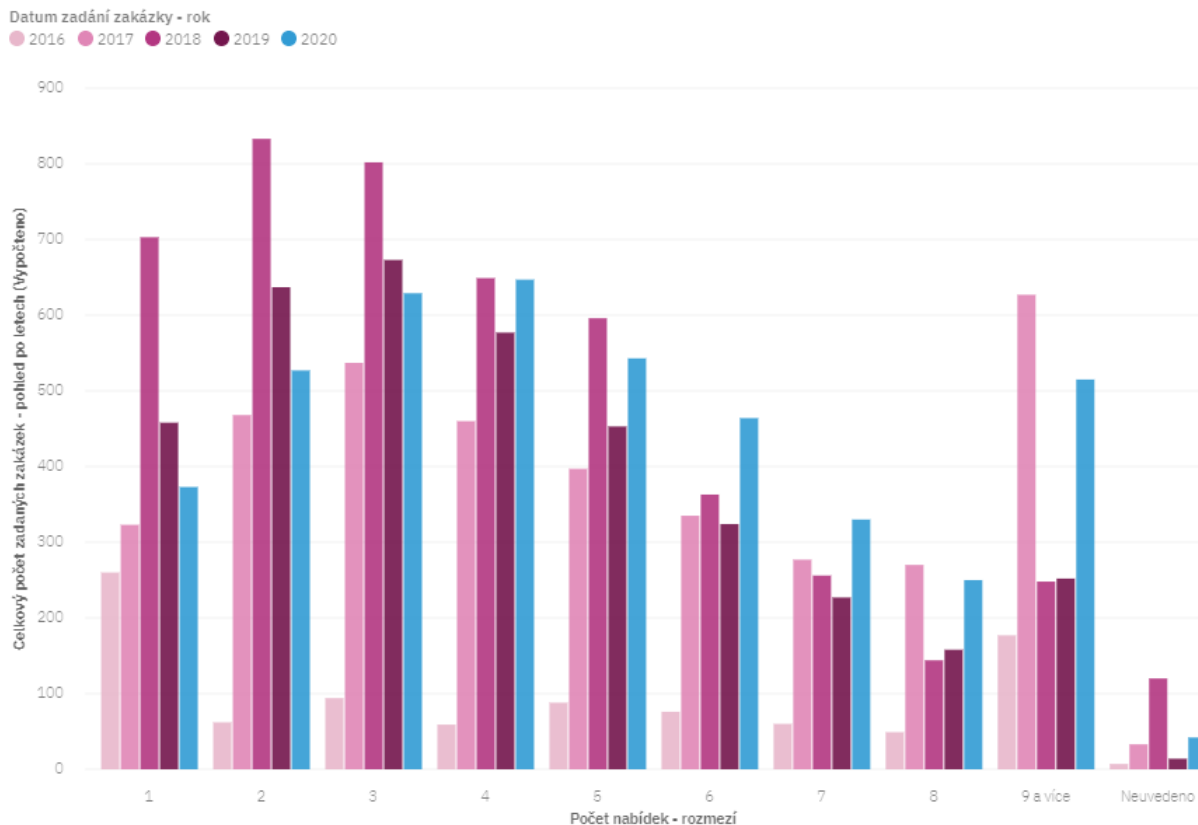
U veřejných zakázek na služby můžeme pozorovat stejný trend jako u zakázek na stavební práce, tj. klesl podíl zakázek zadaných pouze na základě jedné nabídky, podíl v roce 2020 činil 30 %, v roce 2019 činil 36 %.

V případě veřejných zakázek na dodávky můžeme opět pozorovat pokles podílu zakázek zadaných na základě jedné nabídky z 50 % v roce 2019 na 47 % v roce 2020.

Podíly zadaných zakázek s jedinou nabídkou lze jednoznačně považovat za příliš vysoké, a to zejména v sektoru dodávek a služeb.

Graf 4 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadaných zakázek v letech 2016 -2020 (veřejný zadavatel, stavební práce)

Rozdělení podle počtu zakázek za rok

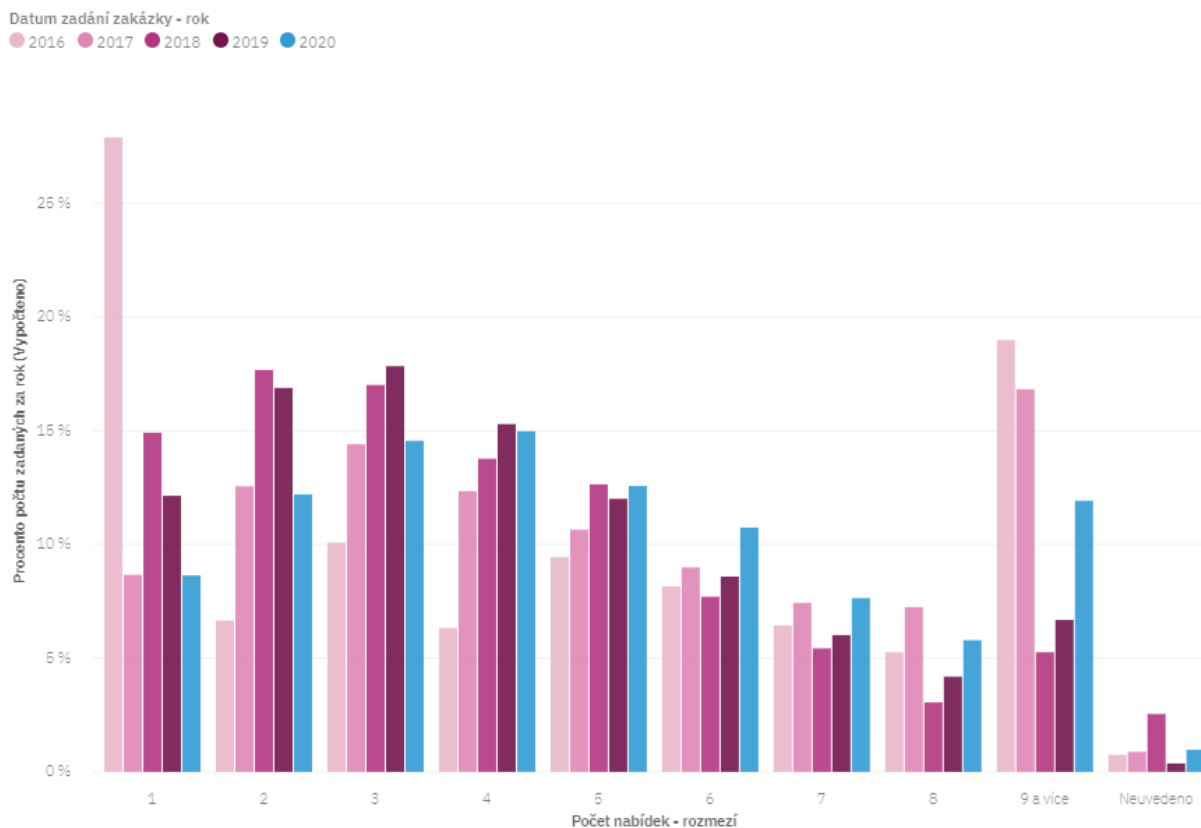

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 5. 2021

Graf 5 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadaných zakázek v letech 2016 - 2020 (veřejný zadavatel, stavební práce)

Rozdělení podle procenta zakázek za rok

17

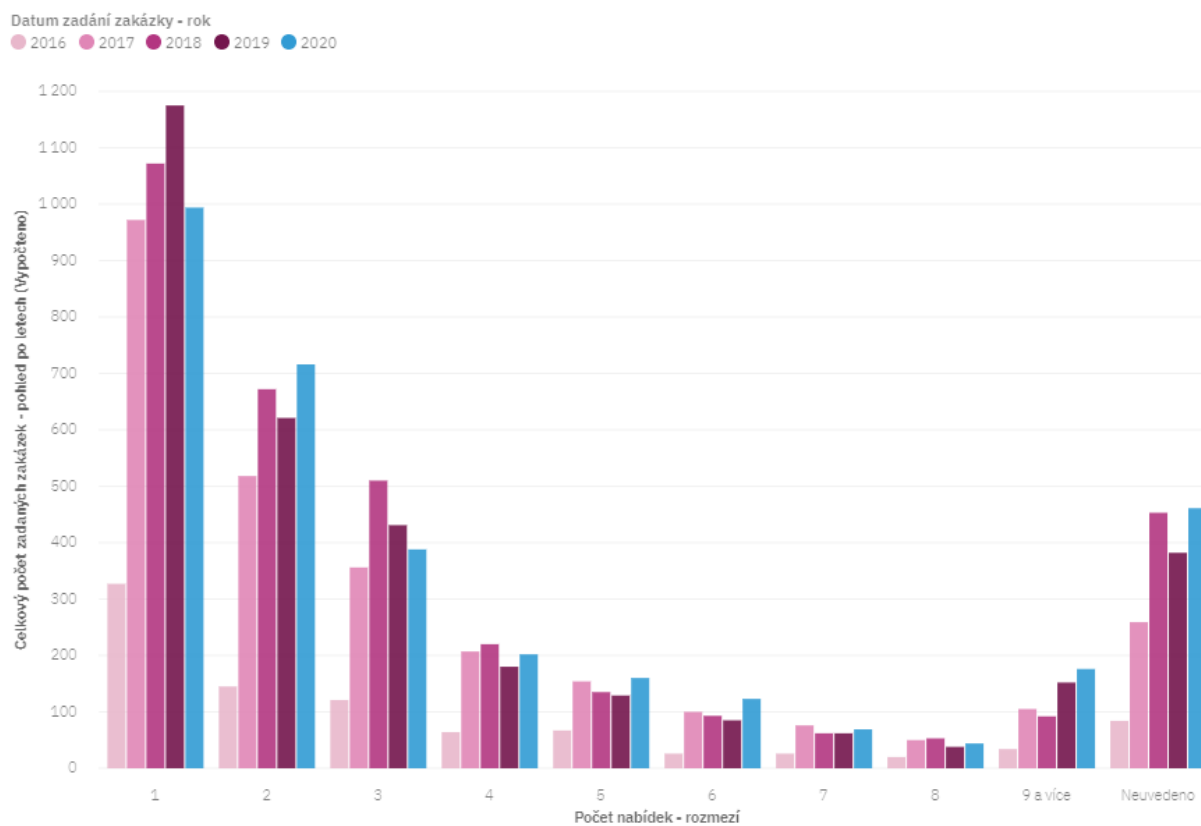

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 5. 2021

Graf 6 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadáných zakázek v letech 2016 -2020 (veřejný zadavatel, služby)

Rozdělení podle počtu zakázek za rok

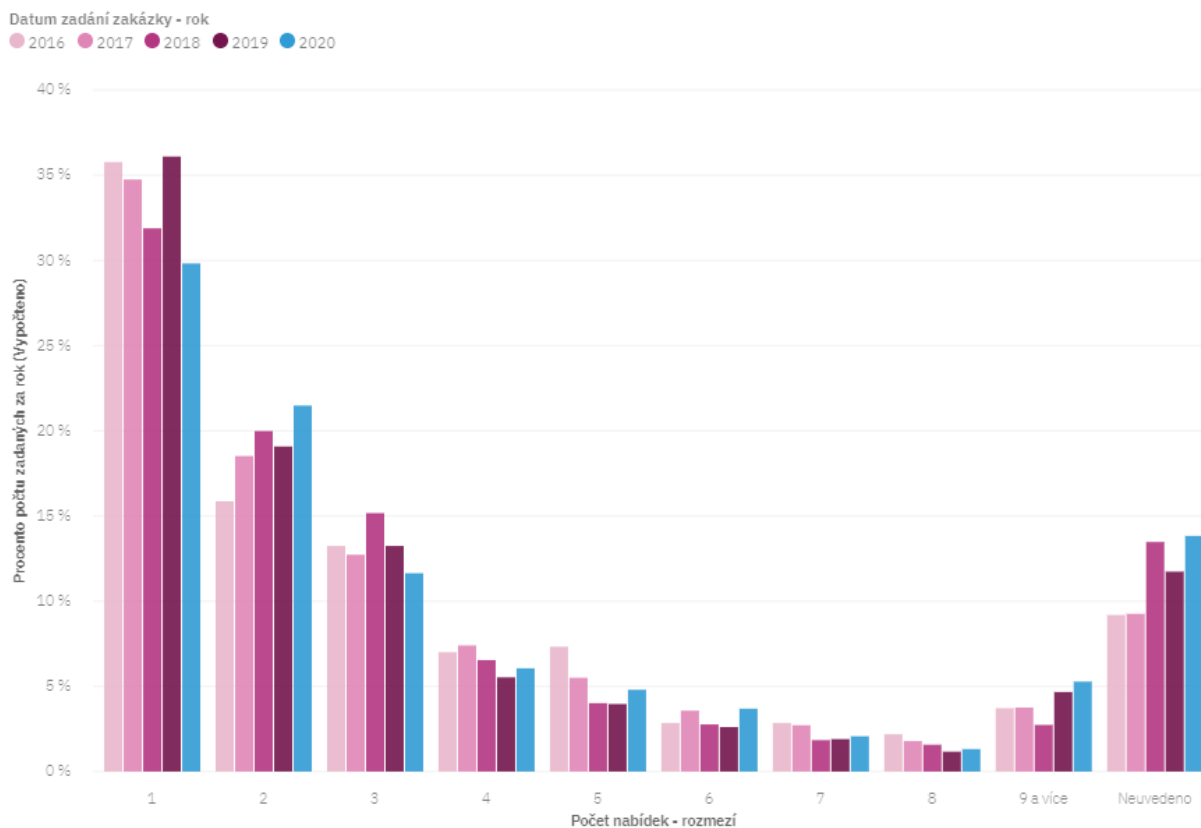
17

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 5. 2021

Graf 7 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadaných zakázek v letech 2016 - 2020 (veřejný zadavatel, služby)

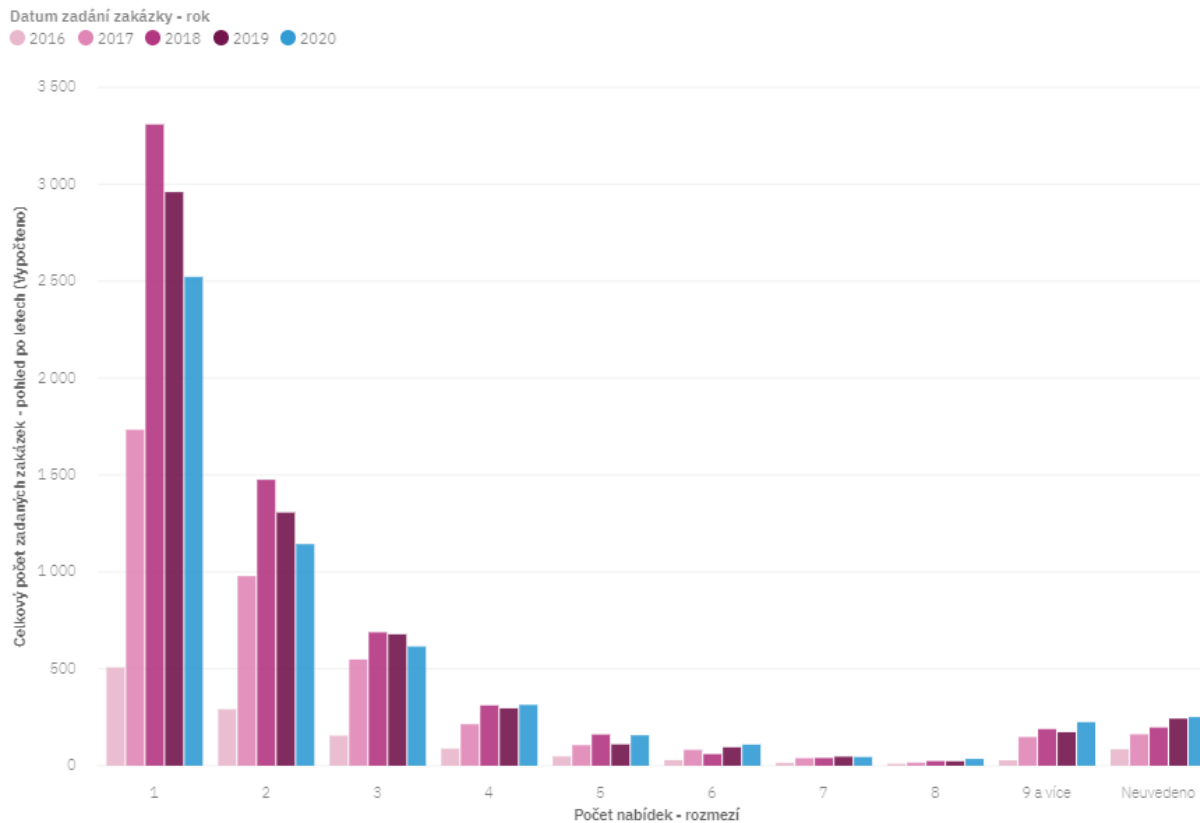
Rozdělení podle procenta zakázek za rok

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 5. 2021

Graf 8 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadaných zakázek v letech 2016 - 2020 (veřejný zadavatel, dodávky)

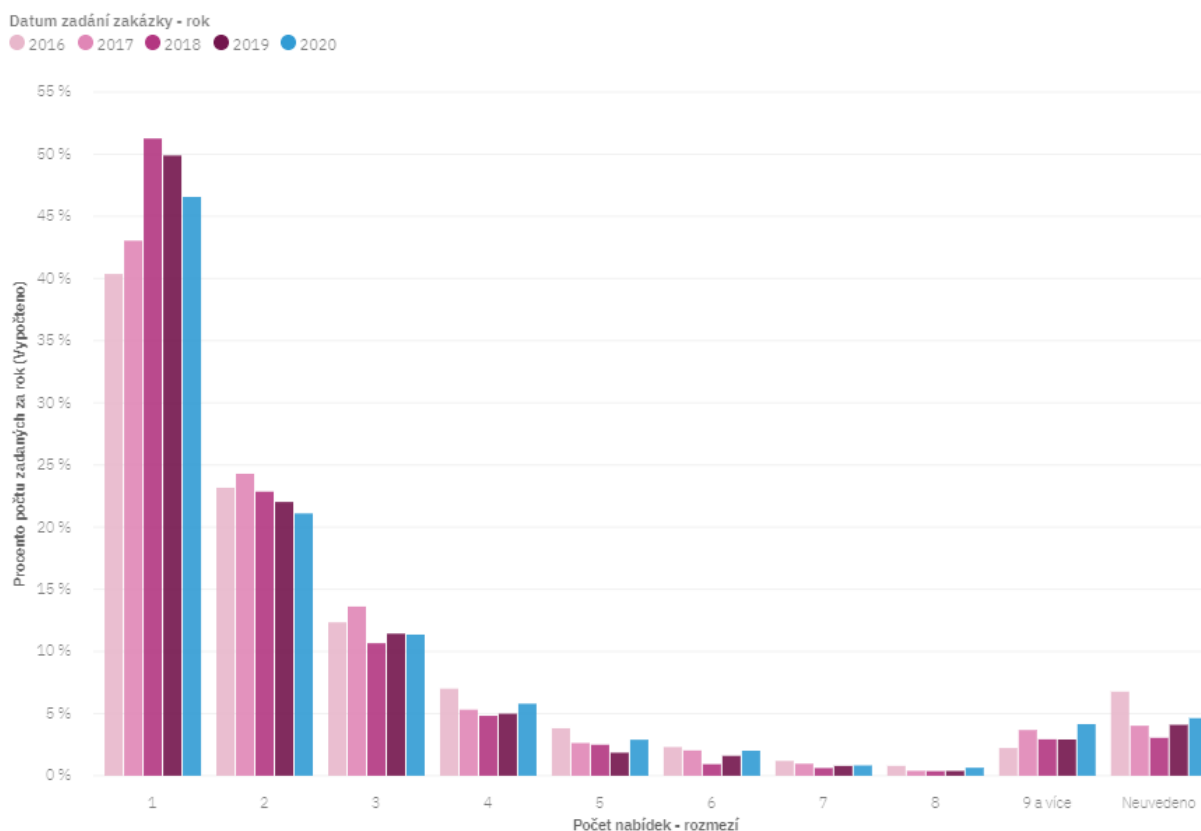
Rozdělení podle počtu zakázek za rok

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 5. 2021

Graf 9 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadaných zakázek v letech 2016 - 2020 (veřejný zadavatel, dodávky)

Rozdělení podle procenta zakázek za rok

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 5. 2021

2.2.5. Podíl veřejných zakázek, které byly rozděleny na části

Zadavatel je oprávněn rozdělit veřejnou zakázku na části, pokud to umožňuje povaha předmětu veřejné zakázky, a pokud bude zakázka realizována v režimu, který je odvozen od součtu předpokládaných hodnot všech jejích částí. Důvodem pro rozdělení zakázky na části může být například zajištění účasti většího množství dodavatelů nebo umožnění přístupu menších, regionálních dodavatelů.

V roce 2020 dosáhl podíl zakázek dělených na části 13 % z celkového počtu zadaných zakázek, tj. podobně jako v roce 2019, z hlediska finančního objemu ovšem podíl zakázek dělených na části meziročně vzrostl (z 21 % v roce 2019 na 28 % v roce 2020).

Tabulka 12 Podíl veřejných zakázek (ne)dělených na části za roky 2020 a 2019

Rok	2020		2019	
	Počet VZ	Hodnota VZ v mld. Kč	Počet VZ	Hodnota VZ v mld. Kč
VZ dělené na části	1 815	126	1 897	88,1
VZ na části nedělené	11 837	332	11 611	314
Celkem	13 652	457	13 508	402

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021 za rok 2020, data za rok 2019 jsou platná ke dni 31. 3. 2021. Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.6. Hlavní zdroje financování a zakázky spolufinancované z EU

V roce 2020 došlo meziročně k nárůstu podílu objemu zakázek financovaných převážně ze zdrojů z veřejných rozpočtů a státních fondů (ze 45 % na 54 %). Naopak meziročně klesl podíl objemu zakázek financovaných ze soukromých a jiných zdrojů zadavatele (z 28 % na 27 %), stejně tak u zakázek financovaných převážně z fondů EU (z 27 % na 19 %).

Tabulka 13 Přehled zdrojů financování za rok 2020

Pořadí	Hlavní zdroj financování	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
1.	Zdroje z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR	249	54,3 %
2.	Soukromé a jiné zdroje	122	26,6 %
3.	Zdroje z fondů EU	87,3	19,1 %
4.	Neuvedeno		
5.	Vlastní zdroje zadavatele		
Celkem		457	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.
Položka „Neuvedeno“ znamená, že zadavatel ve formuláři neoznačil žádnou variantu.

Tabulka 14 Přehled zdrojů financování za rok 2019

Pořadí	Hlavní zdroj financování	Hodnota v ml. Kč	Podíl na hodnotě v %
1.	Zdroje z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR	181	45,1 %
2.	Soukromé a jiné zdroje	111	27,6 %
3.	Zdroje z fondů EU	110	27,4 %
4.	Neuvedeno		
5.	Vlastní zdroje zadavatele		
Celkem		402	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.
Položka „Neuvedeno“ znamená, že zadavatel ve formuláři neoznačil žádnou variantu.

2.2.7. Zvláštní postupy v zadávacím řízení

Rámcové dohody

Rámcová dohoda je písemná smlouva na dobu určitou, uzavřená mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem jsou opakující se dodávky, služby nebo stavební práce s obdobným předmětem plnění. Jedná se o jeden z nástrojů, který zvyšuje flexibilitu při nakupování od externích subjektů.

Počet uzavřených rámcových dohod se meziročně mírně zvýšil, stejně tak i objem reálného plnění se zvýšil ze 106 ml. Kč na 130 ml. Kč.

Tabulka 15 Přehled využití rámcových dohod za rok 2020

Druh zadavatele	Počet rámcových dohod	Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových dohod v ml. Kč
Veřejný	1 139	84,5
Sektorový	201	45,8
Celkem	1 340	130

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021
Pozn. Počet rámcových dohod udává počet zadaných veřejných zakázek v daném roce, jejichž výsledkem bylo uzavření rámcové dohody. Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových dohod v ml. Kč udává reálně čerpané prostředky prostřednictvím rámcových dohod v daném roce.

Tabulka 16 Přehled využití rámcových dohod za rok 2019

Druh zadavatele	Počet rámcových dohod	Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových dohod v mld. Kč
Veřejný	1 117	59,4
Sektorový	171	46,1
Celkem	1 288	106

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021

Pozn. Počet rámcových dohod udává počet zadaných veřejných zakázek v daném roce, jejichž výsledkem bylo uzavření rámcové dohody. Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových dohod v mld. Kč udává reálné čerpané prostředky prostřednictvím rámcových dohod v daném roce.

Dynamický nákupní systém

Dynamický nákupní systém (dále jen „DNS“) je plně elektronický systém, který umožňuje zadavatelům opakovaně pořizovat běžné, obecně dostupné zboží, služby nebo stavební práce. Zadavatel zavede DNS v zadávacím řízení, ve kterém postupuje přiměřeně podle pravidel pro užší řízení. Zadavatel uveřejněním oznámení o zakázce ve Věstníku vyzve neomezený počet dodavatelů k podání žádosti o účast v DNS. Dodavatelé mají ovšem možnost zařadit se do DNS po celou dobu jeho trvání.

V České republice bývá dlouhodobě zaváděno několik desítek DNS ročně. Meziročně došlo k růstu počtu zavedených DNS o 32%. Objem reálně vynaložených finančních prostředků v rámci DNS se nepatrně zvýšil z 14,3 na 15,5 mld. Kč.

Tabulka 17 Přehled využití DNS za rok 2020

Druh zadavatele	Počet zavedených DNS	Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč
Veřejný	100	11,3
Sektorový	18	4,2
Celkem	118	15,5

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021

Pozn. Počet zavedených DNS udává počet zahájených veřejných zakázek v daném roce. Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky v rámci DNS v daném roce.

Tabulka 18 Přehled využití DNS za rok 2019

Druh zadavatele	Počet zavedených DNS	Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč
Veřejný	80	13,5
Sektorový	11	0,79
Celkem	91	14,3

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 31. 3. 2021

Pozn. Počet zavedených DNS udává počet zahájených veřejných zakázek v daném roce. Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky v rámci DNS v daném roce.

2.3. Veřejné zakázky zadávané na komoditních burzách

Specifickým způsobem zadávání veřejných zakázek je nákup na komoditních burzách. Jedná se o jednu z možností využití JŘBU dle § 64 písm. c) ZZVZ. Tímto způsobem lze pořizovat výhradně dodávky, které jsou předmětem obchodování na komoditních burzách. Podstatou burzovních obchodů je soustředování nabídky a poptávky po určité komoditě do určitého místa a času, a vytváření materiálních a informačních podmínek k tomu, aby zájemci mohli nakupovat a prodávat zboží, které není fyzicky přítomno, za standardizovaných obchodních podmínek. Typickými komoditami, které zadavatelé nakupují na komoditních burzách, jsou elektřina a zemní plyn.

Komoditní burzy jsou upraveny zákonem č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů. Povolení k provozování komoditní burzy vydává Ministerstvo průmyslu a obchodu, u burzy zaměřené na zemědělské komodity pak Ministerstvo zemědělství. Komoditní burza slouží výhradně k organizování obchodu se zbožím. Jejím cílem není dosažení zisku a získání prostředků k další podnikatelské činnosti, ale právě jen organizování obchodu a zajištění prostředků pro vlastní provoz a rozvoj.

Následující tabulka obsahuje informace o kontraktech⁴ veřejných zadavatelů⁵ v letech 2019 a 2020 realizovaných na Českomoravské komoditní burze Kladno. Tyto kontrakty zahrnují jak zakázky malého rozsahu, tak zakázky v režimu ZZVZ zadávané v JŘBU.

Tabulka 19 Kontrakty veřejných zadavatelů na Českomoravské komoditní burze Kladno

Druh komodity	Počet kontraktů		Finanční objem v mil. Kč bez DPH	
	2019	2020	2019	2020
Zemní plyn	2 920	2 734	2 316	1 656
Elektřina	4 075	3 535	4 440	2 925
Ostatní komodity	6	98	2	31
Celkem	7 001	6 367	6 758	4 612

Zdroj: Českomoravská komoditní burza Kladno, 26. 2. 2021

⁴ Kontraktem se rozumí uzavřený obchod mezi zadavatelem a dodavatelem, jehož předmětem je přímý nákup komodity, nikoli zprostředkování obchodu burzovním dohodcem.

⁵ Údaje o sektorových zakázkách nemá Českomoravská komoditní burza k dispozici, jelikož ve statistikách obchodů uzavřených obchodními společnostmi není rozlišeno, zda se jedná o veřejnou zakázku či nikoli.

3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních orgánů

3.1. Hlavní identifikované problémy z dozorové činnosti realizované Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti veřejných zakázek⁶

Vyhodnocení činnosti ÚOHS

V roce 2020 se rozhodovací praxe ÚOHS týkala především zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ), i přesto však byla v jednotkách případů vedena i správní řízení týkající se postupů zadavatelů v režimu zákona č. 137/2006 Sb., která ÚOHS v souladu s přechodnými ustanoveními posuzuje podle tehdejší právní úpravy.

Rozhodovací praxe ÚOHS v roce 2020 vyložila některé nové instituty ZZVZ (limity v postupu zadavatele dle § 46 ZZVZ při objasnění a doplnění údajů a dokladů) či prohlubovala ustálenou rozhodovací praxi z předchozích tří let (nové pojetí institutu mimořádně nízké nabídkové ceny ve vztahu k povinnosti vyloučit, důraz na srozumitelnost a úplnost rozhodnutí o námitkách jako nástroje k urychlení celého procesu zadávání).

I když odpovědnost za metodické vedení v oblasti veřejného investování má Ministerstvo pro místní rozvoj, i ÚOHS vyvíjel v roce 2020 osvětovou činnost v oblasti zadávání veřejných zakázek. Její rozsah však byl negativně ovlivněn probíhající koronavirovou pandemií a nebylo tak možno pokračovat například v úspěšné spolupráci se Svazem měst a obcí ČR a dále realizovat vzdělávací program zaměřený primárně na vícekritériální hodnocení, neboť předem naplánovaná školení ÚOHS musel s ohledem na protiepidemická opatření zrušit.

ÚOHS dále v roce 2020 vydal třetí díl publikace Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek. ÚOHS se prostřednictvím zmíněné publikace pokusil (nejen) zadavatelům přiblížit význam a účel jednotlivých základních a klíčových institutů zadávání veřejných zakázek i způsob, jakým o nich ÚOHS coby orgán dozoru uvažuje. Třetí díl publikace byl věnován zejména postupu zadavatele po podání nabídek, ukončení zadávacího řízení, uveřejňovacím povinnostem a ochraně proti nesprávnému postupu zadavatele, tzn. institutu námitek a rozhodování o nich a řízení u ÚOHS. Zároveň obsahuje praktickou pomůcku ve formě checklistu, která zadavateli umožňuje ověřit si, zda v procesu zadávání veřejné zakázky zohlednil vše podstatné.

⁶ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže

Zástupci ÚOHS se v roce 2020 účastnili odborné diskuse na různých konferencích a odborných fórech týkajících se mimo jiné zadávání veřejných zakázek v oblasti zdravotnictví.

ÚOHS se v roce 2020 nadále dařilo udržet průměrnou lhůtu rozhodování významně pod hranici stanovenou správním řádem pro zvláště složité případy, byť v I. stupni došlo k jejímu prodloužení na 38,8 dnů oproti 30,5 dnům v roce 2019 a 37 dnům v roce 2018. Hlavní důvody pro prodloužení lhůty pro vydání rozhodnutí v I. stupni v roce 2020 jsou dva; je to jednak samozřejmě koronavirová pandemie a tomu odpovídající prodloužení procesních lhůt, kdy bylo třeba stanovovat lhůty přiměřeně složité situaci, ve které se účastníci řízení a jejich zástupci nacházeli, jednak extrémní zvýšení nápadu činnosti u agendy podnětů k zahájení řízení z moci úřední oproti předchozím letům. Lhůta pro vydání rozhodnutí ve II. stupni naopak byla zkrácena na 53 z 54 dnů.

Nezpochybnitelným trendem je posun od přezkumu dodržení formálních pravidel zadávacího procesu k jeho samotnému obsahu, tj. k posuzování toho, co je vlastně zadavatelem poptáváno a jaké požadavky jsou kladeny na dodavatele. V typickém řízení před ÚOHS tak dnes není zpochybňováno nedodržení nějakého zákonem jasně definovaného postupu, ale nejčastěji skrytě diskriminační vymezení předmětu plnění či kvalifikace. Příčin této pozvolné proměny je jistě více. Například je to nepochybně lepší zvládnutí nejrůznějších technikálií zadávacího procesu ze strany zadavatelů. Nelze v této souvislosti také nezmínit, že uvedený trend řízení před ÚOHS ještě více komplikuje, protože předmětem sporu se vlastně stává nikoli to, jak zadavatel zadává, což je přirozeně oblast, na kterou musí být zaměstnanci ÚOHS odborníky, ale to, co poptává, přičemž nelze očekávat, že by ÚOHS mohl disponovat expertízou ve všech myslitelných oblastech veřejných investic.

Součástí dozorové pravomoci ÚOHS je rovněž vykonávání kontrolní činnosti podle kontrolního řádu. V rámci kontrolní činnosti, která byla v roce 2020 významně ovlivněna situací související s vyhlášeným nouzovým stavem a souvisejícími přijatými opatřeními, ÚOHS zahájil sedm kontrol, z nichž v roce 2020 byly ukončeny dvě kontroly. Na základě kontrol zahájených v roce 2020 bylo ke dni 31. 12. 2020 zahájeno jedno správní řízení.

V rámci kontrolní činnosti ÚOHS v roce 2020 zároveň ukončil sedm kontrol, které byly zahájeny v roce 2019 a na základě kterých bylo v roce 2020 zahájeno jedno správní řízení. Nadto byla v roce 2020 rovněž zahájena dvě správní řízení na základě kontrol zahájených a ukončených v roce 2019.

Jako nejčastější porušení (celkem ve třech kontrolách z celkového počtu devíti ukončených kontrol) bylo kontrolujícími osobami konstatováno porušení postupu zadavatele při plnění uveřejňovacích povinností (ve vztahu k uzavřené smlouvě

na veřejnou zakázku, oznámení o výsledku zadávacího řízení, písemné zprávě zadavatele a vysvětlení zadávací dokumentace) a porušení postupu zadavatele při stanovení zadávacích podmínek veřejné zakázky (nezákonné stanovení stáří dokladů prokazujících splnění základní a profesní způsobilosti, diskriminačně, tj. příliš široce vymezený předmět veřejné zakázky a změna zadávacích podmínek bez prodloužení lhůty pro podání nabídek). Dále bylo ve dvou kontrolách kontrolujícími osobami konstatováno porušení postupu zadavatele při posouzení prokázání splnění kvalifikace dodavatelů.

Přehled kontrolní činnosti ÚOHS v roce 2020

Počet kontrol zahájených v roce 2020	7
z toho ukončeno v roce 2020	2
Počet kontrol zahájených v roce 2019 a ukončených v roce 2020	7
Celkový počet kontrol ukončených v roce 2020	9

Výsledky kontrol v roce 2020

Nezjištěno porušení kontrolovaného ustanovení	3
Zjištěno porušení kontrolovaného ustanovení	6

Rozsah agendy, kterou ÚOHS řešil v I. stupni, v roce 2020 významně vzrostl. ÚOHS zahájil celkem 399 správních řízení, což je o 45 více (o 12,7 %) než v předchozím roce. Oproti roku 2019 došlo k významnému nárůstu počtu podaných návrhů z 232 na 280 (o 20,6 %).

Zcela zásadní je však oproti předchozím letům nárůst v počtu obdržených podnětů k zahájení řízení z moci úřední. ÚOHS v roce 2020 obdržel 435 podnětů, což je o 95,9 % více než v roce 2019 a dokonce o 343 % více než v roce 2018. Je však třeba poznamenat, že významný nárůst počtu obdržených podnětů k zahájení řízení z moci úřední současně nevedl ke zvýšení počtu řízení zahajovaných z moci úřední, což může ukazovat na nedůvodnost obdržených podnětů.

Nejčastější pochybení

Z hlediska poměrného zastoupení byly v roce 2020 nejčastěji přezkoumávány veřejné zakázky v oblasti stavebnictví, informačních technologií a zdravotnictví, v menším počtu dodávky dopravních prostředků či v oblasti zajištění dopravní obslužnosti. Co se týče kategorie zadavatelů, nejčastěji jsou předmětem přezkumu veřejné zakázky

zadávané obcemi a městy, zdravotnickými zařízeními, ministerstvy nebo subjekty působícími v oblasti dopravy a výstavby dopravní infrastruktury.

Mezi nejčastější pochybení zadavatelů spadá:

- neurčité a/nebo nejednoznačné vymezení zadávacích podmínek, případně nepřiměřenost
- zadávacích podmínek vymezených zadavatelem;
- nepřiměřené (diskriminační) nastavení podmínek kvalifikace;
- nerozhodnutí, nebo neúplné vypořádání námitek dodavatele;
- výběr dodavatele, který nesplnil podmínky účasti (z oznámení o výběru dodavatele není zcela zřejmé, že došlo k prokázání kvalifikace apod.).

3.2. Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek⁷

Působnost Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) ke kontrole veřejných zakázek je dána ustanovením § 3 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

NKÚ v roce 2020 schválil 29 kontrolních závěrů z provedených kontrolních akcí. Kontrole podrobil správnost postupu zadavatelů při zadávání nadlimitních a podlimitních veřejných zakázek, ale také zakázek malého rozsahu, které tvoří nezanedbatelnou část z celkového počtu zadávaných a v informačním systému evidovaných zakázek.

Vzhledem k tomu, že rozsah kontrolovaného období je odvislý od předmětu konkrétní kontrolní akce, byla shledána zjištění jak z aplikace zákona č. 134/2016 Sb., tak i dle právní úpravy založené již neúčinným zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

V kontrolních akcích za rok 2020 identifikoval NKÚ nedostatky v těchto fázích zadávacího procesu, zejména:

- uzavření smlouvy s vybraným dodavatelem, která neodpovídala zadávacím podmínkám. Takto uzavřená smlouva představovala podstatnou změnu smluvního vztahu, která by mohla umožnit účast jiných dodavatelů v zadávacím řízení, pokud by původní zadávací podmínky odpovídaly této změně.
- uzavření dodatku ke smlouvě, na jehož základě došlo k vypuštění závazku dodavatele na dodání specifické techniky. Zároveň bylo vypuštěno ustanovení smlouvy vymezující oprávnění zadavatele jednostranně odstoupit od smlouvy

⁷ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Nejvyšším kontrolním úřadem.

v případě nevyhovujících výsledků předepsaných testů. Tím došlo ke změně rovnováhy závazku ve prospěch vybraného dodavatele.

- uzavření nájemní smlouvy, která vykazovala znaky koncese, bez provedení koncesního řízení. Takto uzavřená smlouva nevymezila a neošetřila veškerá rizika spojená s účelem smlouvy.

- použití jednacím řízení bez uveřejnění u stavebních zakázek, aniž by se jednalo o náhle způsobený stav, kterému by nebylo možno při vynaložení náležité péče zabránit; zadání zakázky v oblasti ICT v jednacím řízení bez uveřejnění v situaci, kdy zadavatel v důsledku závislosti na stávajícím dodavateli (tzv. vendor lock-in) nemohl uspořádat soutěž o nejvýhodnější nabídku.

- zadání zakázky jiným způsobem, než ukládaly podmínky dotace.

- zrušení zadávacího řízení z jiných než zákonem taxativně stanovených důvodů.

- nedodržení zásad rovného zacházení a zákazu diskriminace při stanovení požadavku na dodání konkrétní značky vozidla; nedodržení zásady transparentnosti spočívající v hodnocení nabídek na základě jiných než v zadávacích podmínkách stanovených kritérií a v neuchování veškerých dokumentů o provedeném zadávacím řízení.

- nedodržení zákonem stanovených lhůt pro uveřejnění písemné zprávy na profilu zadavatele a pro odeslání oznámení o výsledku zadávacího řízení k uveřejnění.

NKÚ dlouhodobě uvádí, že v oblasti zadávání veřejných zakázek spatřuje značný prostor pro zvýšení celkové efektivity hospodaření státu. Platí to i pro výsledky kontrol ukončených v roce 2020. Nedodržování zákonných pravidel a používání nesprávných postupů ve svém souhrnu negativně ovlivňují dosažení ekonomické výhodnosti zadaných veřejných zakázek. Opětovně bylo zjištěno neoprávněné použití jednacím řízení bez uveřejnění a omezování konkurenčního prostředí, ke kterému významnou měrou přispívá porušování základních zásad zadávání a v neposlední řadě i přetrvávání závislosti na stávajícím dodavateli.

Nejvyšší kontrolní úřad, na základě skutečností zjištěných v provedených kontrolách zadávání veřejných zakázek, oznamuje správci daně podezření na porušení rozpočtové kázně, neboť kontrola je podrobena nejen dodržování zákonem stanovených procesních postupů zadavatelů, ale také dosažení odpovídající ceny za poskytnutá plnění s ohledem na dodržování zásad 3E, tj. hospodárnosti, účelnosti a efektivity vynakládaných peněžních prostředků. Rovněž tak v důvodných případech podává orgánům činných v trestním řízení oznámení nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin.

3.3. Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování ZZVZ v orgánech veřejné správy⁸

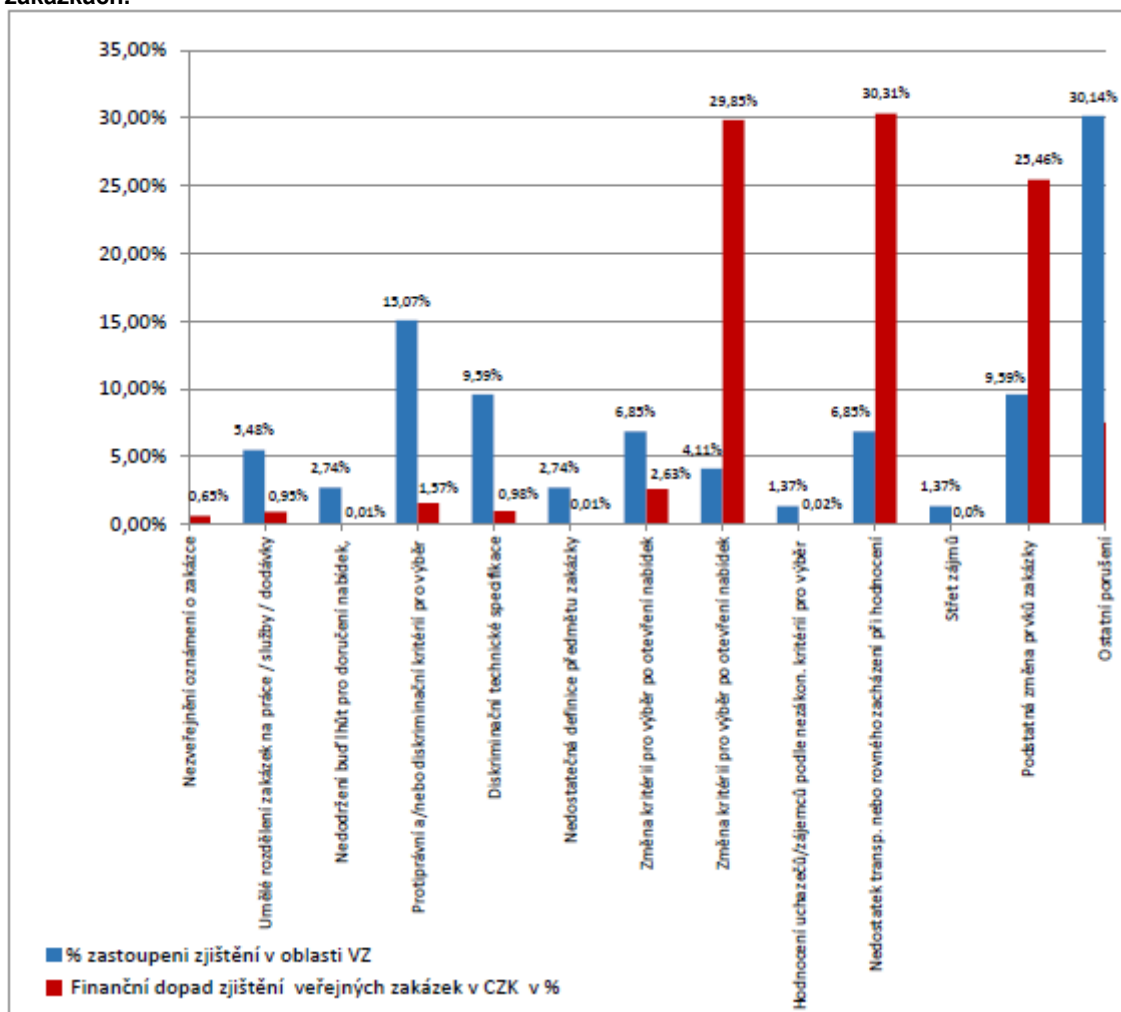
Odbor 52 – Auditní orgán

Auditní orgán MF ČR provádí každoročně několik stovek auditů operací (tj. auditů projektů spolufinancovaných z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů). Významnou součástí každého auditu operace je ověření správnosti postupu příjemce dotace při naplňování podmínek pro zadávání veřejných zakázek. Ze strukturované analýzy údajů provedených auditů operací za rok 2020 vyplývá, že chyby ve veřejných zakázkách, které byly auditem zjištěny, tvoří co do četnosti velmi výrazný podíl na celkové struktuře identifikovaných zjištění, a to 36 % z celkového počtu identifikovaných zjištění. Finanční dopad tzv. zakázkových zjištění činil v roce 2020 66 % z celkového finančního objemu všech zjištění Auditního orgánu.

Na přiloženém grafu je uveden přehled jednotlivých typů pochybení, která byla při auditu operací za uplynulý rok zjištěna a zaznamenána do auditních zpráv včetně odpovídající hodnoty finančního dopadu, tj. objemu finančních prostředků dotčených identifikovaným typem chyby. Nutno podotknout, že v daném přehledu jsou započteny též zakázky zadávané mimo režim ZZVZ, tedy zakázky, jejichž režim se řídí zvláštními pravidly jednotlivých poskytovatelů dotací pro ty zadavatele, kteří nejsou povinni postupovat při zadávání podle zákona.

⁸ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Ministerstvem financí.

Graf č. 1 - Procentuální zastoupení jednotlivých zjištění a procentuální finanční dopad ve veřejných zakázkách.

Zdroj: ISA0 (informační systém Auditního orgánu Ministerstva financí ČR) za rok 2020

V porovnání s obdobnými údaji za rok 2019 nedošlo, pokud jde o typy chyb v zakázkách, k žádným zásadním změnám. Jak vyplývá z výše uvedených údajů grafu, nejčastěji byla auditory identifikována

pochybení v těchto kategoriích:

- stanovení diskriminačních kvalifikačních či výběrových kritérií (15,07 %),
- stanovení diskriminační technické specifikace předmětu plnění zakázky (9,59 %)
- podstatné změny vysoutěžených zadávacích podmínek (9,59%).

Odbor 17 Kontrola

Mezi nejčastější pochybení, která byla kontrolou Ministerstva financí identifikována v roce 2020, patří zejména obcházení povinností zadat veřejnou zakázku v některém ze zadávacích řízení, volba nesprávného druhu zadávacího řízení, a neoprávněné, popřípadě nesprávné aplikování výjimek z povinnosti postupovat v zadávacím řízení. Níže popsané zobecněné nedostatky lze charakterizovat jako průřezové, jelikož

se objevovaly u více typů subjektů veřejné správy, a to bez ohledu na typ veřejné zakázky a plnění.

- Obcházení ZZVZ

- Využití přímých objednávek a nákupů v situacích, kdy celkové objemy plnění přesahovaly zákonný limit 2 mil. Kč bez DPH, u kterých nastává pro veřejného zadavatele povinnost postupovat v souladu s ustanovením § 2 odst. 3 ZZVZ. Docházelo k omezení zákonem předepsaného množství uveřejňovaných informací o úmyslu zadat veřejnou zakázku, omezení okruhu možných dodavatelů a omezení realizace hospodářské soutěže, která je předpokladem k dosažení hospodárného nákupu.

- Stanovení předpokládané hodnoty veřejných zakázek obdobného charakteru v rozporu s ustanoveními § 16 a § 18 ZZVZ, protože byla stanovena předpokládaná hodnota každé ze souvisejících zakázek odděleně, ačkoli měla být stanovena v součtu souvisejících plnění. V důsledku tohoto jednání došlo k použití nesprávného režimu VZ dle ustanovení § 24 ZZVZ a k nezákonnému rozdělení VZ dle ustanovení § 35 ZZVZ.

- Volba nesprávného postupu při zadávání veřejné zakázky

- Zadavatel zadal zakázku malého rozsahu napřímo preferovanému dodavateli, bez využití elektronického tržiště, byť mu takovýto postup ukládaly vlastní interní předpisy. S vybraným dodavatelem následně uzavřel dodatek upravující dobu trvání smluvního vztahu, čímž došlo k podstatné změně smlouvy. Tato změna ve svém důsledku způsobila výrazné navýšení původní hodnoty plnění, které v celkovém objemu přesáhlo limit pro podlimitní veřejnou zakázku.

- Neoprávněné využití výjimky přímého zadání veřejné zakázky postupem v jednacím řízení bez uveřejnění s odkazem na § 63 odst. 5 ZZVZ.

- Veřejná zakázka byla zadána přímo předem vybranému dodavateli, s odůvodněním, že je třeba zabezpečit předmětné činnosti z let předchozích. Zadavatel na tuto smlouvu u dodavatele objednal plnění i na činnosti nově zahajované, tedy v rozporu s odůvodněním k VZ. Tímto jednáním nenaplnil ustanovení § 6 ZZVZ a zadal veřejnou zakázku v rozporu se zásadami transparentnosti a zákazu diskriminace, a fakticky znemožnil potenciálním zájemcům zúčastnit se hospodářské soutěže a předložit svou nabídku.

- Porušení základních zásad při využití postupů dle výjimky s odkazem na § 29 ZZVZ.

- Zadavatel si vyložil postup dle výše uvedené výjimky jako postup zcela mimo režim ZZVZ, čehož důsledkem porušil zásady zadávání veřejných zakázek, které vymezuje ZZVZ v ustanovení § 6.

Trendy z ověřování dodržování ZZVZ

Obdobně jako v letech předchozích byly i v roce 2020 zaznamenány četné případy přímých objednávek vybraným dodavatelům, u kterých by v případě pečlivějšího prověření možností na trhu, způsobem respektujícím základní zásady pro přístup zadavatele k realizaci veřejných zakázek, mohlo být dosaženo dodatečných úspor (tj. zvýšení míry dosažené hospodárnosti souvisejících výdajů jako důsledku řádné hospodářské soutěže).

Na základě získaných informací z provedených kontrol lze konstatovat, že realizace výdajů u vícero organizací veřejné správy probíhala z podstatné části prostřednictvím veřejných zakázek malého rozsahu. Zákonná úprava procesů a pravidel pro zadávání těchto zakázek je poměrně stručná, zároveň tato skupina zakázek není standardně předmětem dohledové činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Kombinace těchto predispozic vytváří prostor, v rámci kterého různí zadavatelé mohou přistupovat k realizaci zakázek malého rozsahu zcela individuálním způsobem – bylo zjištěno, že v takto definovaném prostoru je zesílené riziko upřednostňování osobních preferencí zadavatelů před náležitým průzkumem trhu a realizací transparentní hospodářské soutěže.

Uvedené riziko z podstatné části vysvětluje zjištěnou vyšší míru chybovosti v rámci realizace veřejných zakázek malého rozsahu, kdy zjištěné chyby mívají často přímý dopad na efektivnost a hospodárnost souvisejících výdajů financovaných z veřejných prostředků.

Údaje z podkladů ke Zprávě o výsledcích finančních kontrol ve veřejné správě za rok 2020

V oblasti veřejných zakázek byly nedostatky zjišťovány zejména na základě provedených veřejnosprávních kontrol. Nejčastější pochybení byla identifikována v případech:

- nedodržení stanovených lhůt a lhůt vyplývajících ze ZVZ / ZZVZ,
- nedodržení zásad transparentnosti,
- nedodržení zásad zákazu diskriminace a rovného zacházení,
- nedostatečného nebo nepřesného vymezení předmětu veřejné zakázky,
- neuveřejnění oznámení o zahájení zadávacího řízení nebo nedůvodné přímé zadání zakázky (tj. protiprávní jednacím řízením bez předchozího uveřejnění oznámení o zahájení zadávacího řízení),
- změny prvků veřejné zakázky stanovených v oznámení o zahájení zadávacího řízení nebo v zadávací dokumentaci,
- neuchovávání dokumentace o zadávacím řízení.

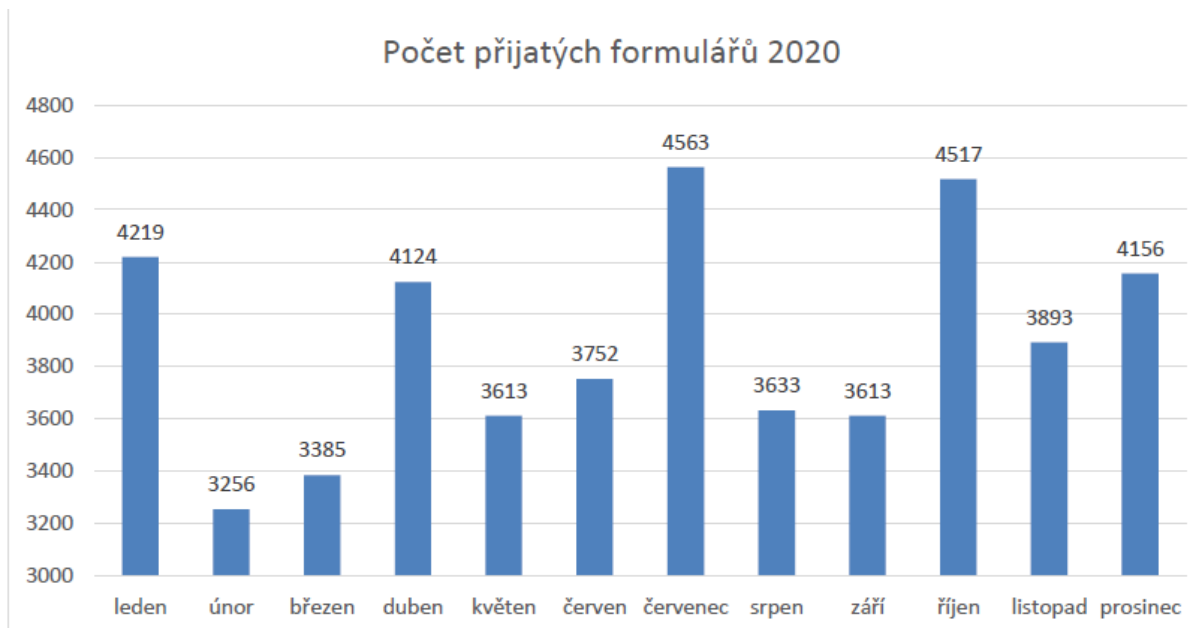
4. Informační systém o veřejných zakázkách

4.1. Věstník veřejných zakázek

V roce 2020 docházelo pouze k dílčím úpravám Věstníku souvisejícím se zvýšením uživatelského komfortu či nasazením novějších verzí XSD schémat z TED (Úřední věstník EU pro veřejné zakázky). Došlo k aktualizaci metodických pokynů a návodů pro zadavatele a průběžně probíhala ze strany pracovníků MMR a provozovatele Věstníku metodická podpora uživatelů, kteří tak začali využívat všechny možnosti, které jim dává ZZVZ.

V roce 2020 bylo ve Věstníku uveřejněno celkem 46 724 formulářů. Následující graf ukazuje rozložení počtu uveřejněných formulářů v průběhu roku.

Graf 10 Počty formulářů uveřejněných ve Věstníku během roku 2020

Zdroj: Věstník veřejných zakázek

V roce 2020 také probíhaly na úrovni Evropské Komise (EK) konzultace k nové podobě formulářů, tzv. eForms. Dle plánu EK by nové verze měly být využívány od roku 2022.

Přehled zpracovatelů podkladů pro Výroční zprávu

MMR, Odbor práva veřejných zakázek: kapitola 1.

MMR, Odbor národních a EU informačních systémů: Úvod, kapitola 2., 4. a Závěr

doc. Ing. Leoš Vítek, Ph.D., VŠE Praha: kapitola 2.1.

Českomoravská komoditní burza Kladno: kapitola 2.3.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: kapitola 3.1.

Nejvyšší kontrolní úřad; kapitola 3.2.

Ministerstvo financí, Centrální harmonizační jednotka: kapitola 3.3.

Přehled použitých tabulek

Tabulka 1	Základní údaje o trhu veřejných zakázek (VZ) v letech 2015 – 2020	10
Tabulka 2	Podíl prostředků alokovaných veřejnými a sektorovými zadavateli na celkové velikosti trhu veřejných zakázek	10
Tabulka 3	Podíl objemu finančních prostředků VZ evidovaných ISVZ na celkovém trhu veřejných zakázek.....	11
Tabulka 4	Zadávací řízení (ZŘ) zahájená v roce 2020.....	13
Tabulka 5	Veřejné zakázky zadané v roce 2020	14
Tabulka 6	Počet uveřejněných platných formulářů, jimiž bylo zrušeno zadávací řízení za rok 2020.....	15
Tabulka 7	Počet uveřejněných platných formulářů, jimiž bylo zrušeno zadávací řízení za rok 2019.....	15
Tabulka 8	Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2020	15
Tabulka 9	Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2019	16
Tabulka 10	Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2020.....	17
Tabulka 11	Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2019.....	18
Tabulka 12	Podíl veřejných zakázek (ne)dělených na části za roky 2020 a 2019	29
Tabulka 13	Přehled zdrojů financování za rok 2020.....	29
Tabulka 14	Přehled zdrojů financování za rok 2019.....	30
Tabulka 15	Přehled využití rámcových dohod za rok 2020	30
Tabulka 16	Přehled využití rámcových dohod za rok 2019	31
Tabulka 17	Přehled využití DNS za rok 2020	32
Tabulka 18	Přehled využití DNS za rok 2019	32
Tabulka 19	Kontrakty veřejných zadavatelů na Českomoravské komoditní burze Kladno	33

ISBN: 978-80-7538-349-5